

Poština plačana v gotovini.

MLADOST

LETNIK XIII. 11, 12. ŠTEVILKA

»Mladost«, orlovsko glasilo, izhaja v začetku vsakega meseca v Ljubljani. — List izdaja konzorcij »Mladosti« v Ljubljani. — Upravništvo je v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna, pritličje. — Naročnina je za člane Orlovske zveze 20 K, za vse druge 25 K na leto. — Posamezna številka velja 3 K. — Odgovorni urednik je Ludovik Tomazič. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Urejuje: **Jernej Hafner**, Ljubljana, župnišče pri Sv. Petru.

Orlovske potrebščine

ima v zalogi Gospodarski odsek Orlovske zveze v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna. Obračajte se edino nanj. Začasno priporoča in razpošilja:

Zlata knjiga slovenskih Orlov, nevezana K 8'—	»Mladost«, letniki 1915 do 1918 (letnik 1919 nepopoln), vsak po K 5'—
Vsak Orel jo mora docela poznati in se po njej ravnati.	Sprejemnica za člane (diplome) „ 4'—
Mladinske in telovadne igre . . . „ 8'—	Partiture za klavir orlovske him- ne, prostih vaj, vaditeljskih, za naraščaj itd. po K 5'— in . . . „ 10'—
Za slehernega načelnika ne- obhodno potreben učni pri- pomoček v telovadnici, zlasti še za one, ki vodijo naraščaj.	Trakovi z napisi za surke , vsak „ 4'—
Priporoča se tudi vsem šol- skim vodstvom.	Tekmovalne vaje za Maribor . . . „ 12'—
Mladeniška telovadna organiza- cija „ 1'—	Vadnik „ 18'—
To je sicer star pravilnik Or- lovske zveze, a še vedno upo- raben, posebno za ustanavlja- nje novih odsekov.	Orlovske čepice (štej. 54—58) „ 65.—
	Majce „ 70'—
	Deke za konje , komad . . . „ 150'—
	Mariborski znaki , komad . . . „ 4'—
	Trobke za načelnike s trakom . . . „ 80'—
	Trobke za načelnice s trakom . . . „ 70'—
	Ajmo mi Sokoli „ 5'50
	Orlovski koledarček „ 10'—

➤ Zavojnina in poštnina se zaračuna posebej. ➤

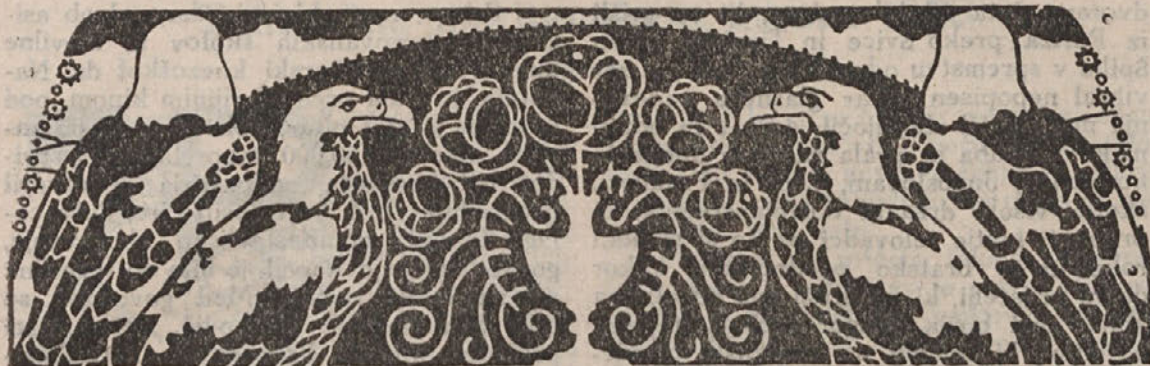
38.505. III A, b

"Mladost"

XIII. 1920.

papalusa

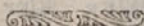

Orlu — 1./8. 1920:

Fran Kristan.

Za Resnico Večno v boju
stoj pogumen, neboječ;
le naprej, — pa bodi v znoju!
Naj ne straši Te besneč
hrup sovražni, ne udar.
Vodi Te sveta Vladar,
Orel naš in naša nada,
neustrašena armada
nepremaganih načel:

Bodi srčno nam pozdravljen
danes za Tvoj dan vesel,
široj sveta si proslavljen. —
Kvišku srca, kvišku čela!
Dan je Tvoj skrbi in dela,
a za delom gre plačilo,
ki ga daj Ti Bog obilo.
Živela, Ti krepka četa:
Bog Te spremljaj skoz' vsa leta!

I. slovanski orlovski tabor v Mariboru.

29. julija — 1. avgusta 1920.

Neizbrisni ostanejo ti krasni dnevi v spominu 50.000 taborjanov Orlov in orlovskih prijateljev. Nismo vsi imeli istih misli o vrednosti našega dela, o pomenu našega tabora, različne so bile naše predstave o pteku mariborskega slavlja, dokler smo znašali građivo za ta mogočni spomenik v trudu in znoju. Vsi pa smo danes edini v sodbi: naš prvi slovanski orlovski tabor je bil dostojen praznik, veličasten dokaz vrednosti in moči naših načel in požrtvovalnega dela po teh načelih. Gledali in poslušali so nas bratje in sestre iz Čehoslovaške zavezniške države, gostje in somišljeniki iz vseh pokrajin Jugoslavije, zastopniki mogočnih zvez katoliških telovadcev iz daljnje Francije in Belgije, odposlanci vernih Slovencev iz Amerike, delegati poljskega naroda. Sodili so nas na podlagi našega dela in nastopa in so nas priznali kot resne, pridne kulturne delavce za blagor naroda, za čast njegovih svetinj.

Spomin na velike dneve mariborskega praznika naj ostane vedno svež v naših srcih. Sodba naših sodnikov naj nas vne- ma k novim činom orlovskega dela, k ne-

umornemu in požrtvovalnemu udeleževanju naših načel. V l. 1922., ko bomo šli na II. slovanski orlovski tabor v domovino čehoslovaških bratov, mora svet občudovati nov napredek, nove zdrave sadove našega dela.

Že v sredo 28. julija popoldne so se začele zbirati prve čete v Mariboru: tekmovalci za prvenstvo in katoliški dijaki. V četrtek 29. julija se je razvilo prvo delo na Teznem, kjer so se vršile tekme za prvenstvo, v cerkvi oo. frančiškanov, kjer je križevački škof dr. Njaradi daroval za taborjane sv. mašo po grškokatoliškem obredu, v raznih dvoranah, koder so zborovali akademiki, bogoslovci, srednješolci in žene. Delo prvega dne je zaključil pozdravni večer in komerz dijaštva.

V petek 30. julija se je delo razširilo. Začeli so zborovati tudi katehetje, dijaška ferijalna društva in orlovski delegati, na Teznem pa so tekmovali višje in nižje orlovske vrste. Prihod mogočne čete bratov in sester iz Čehoslovaške je zanetil mogočen ogenj navdušenja, ki je neprestano rasteł do zaključka slavnosti. Ko pa je vstopila v prvi večerni uri v Götzovo

dvorano četa 18 telovadcev, ki so prišli iz Pariza preko Švice in Tirolske skozi Špilje v spremstvu odposlanca O. Z., je zavihral nepopisen vihar glasnega radovanja med tisoči zborujočih gostov in odličnjakov. Godba je igrala narodne himne in koračnice, Jugoslovani, Čehi in Francozi, škofje, visoki državni dostojanstveniki in priprosti fantje telovadci pa so si stiskali roke in se bratsko pozdravljali, kakor davni prijatelji, ki jih družijo ena misel, ena volja: čast božja, blagor svojega in vseh narodov, ki temelji na krščanski pravičnosti in ljubezni. V gledališču je ta večer igral Ljudski oder Slovenske kršč. soc. zveze Medvedovo igro »Za pravdo in srce«.

Delo in vrvenje, ki se je odigravalo v soboto 31. julija v Mariboru, je skoraj nemogoče popisati. Kakih 25 katoliških organizacij je zborovalo v raznih delih mesta, vršili so se občni zbori, tekme na Tez nem v lahki atletiki, sv. maše, skušnje pevcev, kongresi, skušnje telovadcev, izleti, cerkvene slovesnosti, manifestacije, podoknice, koncerti itd. (Glej: Spored I. slovanskega orlov. tabora v Mariboru, kj je priložen vsakemu izvodu te številke »Mladosti«.) Četudi je bila večina taborjanov od potovanja, kratkega spanja, dolgih poti po mestu in neprestanih zborovanj že precej utrujena, je vendar veselo razpoloženje še vedno rastlo — vsa lica in srca so gorela radostnega pričakovanja veličastnih, za nedeljo napovedanih manifestacij. Vse neprilike in pomanjkljivosti glede prehrane in stanovanja, ki so neizbežno združene s tako obsežnimi prireditvami, niso mogla zmanjšati veselega navdušenja, s katerim smo napolnili naši stvari po večini nasprotni Maribor.

Zadnji slovensko-hrvatski katoliški shod v Ljubljani je po delu menda nadkriljeval naš tabor. Vsi očividci pa priznavajo, da tako veličastne, tako sijajne manifestacije, kakor je bila nedelja 1. avgusta v Mariboru, Slovenija še ni videla! Tako po mogočni budnici godb, ki so že ob 5. uri zjutraj začele dramiti mesto, so se začele polniti cerkve in zbirališča za slavnostni obhod. Celu uro je trajalo, preden je po prihodu prve skupine prikoralo zadnja na Glavni trg. Bajna je bila mnogoličnost sprevoda, v katerem je korakalo razun 1700 Orlov in 780 Orlic še 44 drugih organizacij, deloma v pestrih narodnih nošah. Zadnji so jahali Orli konjeniki (83).

Pri sv. maši, ki jo je daroval ob asistenci jugoslovanskih škofov in številne duhovščine mariborski knezoškof dr. Napotnik, je stala pred Marijinim kipom, pod katerim je stal oltar, obkrožen od 65 zastav, množica 50.000 taborjanov. Po pridigi mariborskega nadpastirja je otvoril predsednik O. Z. brat Josip Pirc, duša cellega tabora, manifestacijsko zborovanje, gotovo največje, kar jih je bilo do tega dne na slovenski zemlji. Med govorniki so bili: Srb minister Janković, češki Orel prof. dr. Šramek, Francoz dr. Terris, poverjenik slovenske vlade prof. Remec, minister dr. Korošec, Hrvat dr. Belič, ameriški Slovenec Anton Grdina, gerent Maribora dr. Leskovar i. dr.

Popoldne je začelo grmeti in vtil se je silen dež. Vzlic temu so se pomikali tisoči gledalcev in stotine telovadcev proti telovadišču na Tez nem. Tudi tu se je zbralo na ogromnih tribunah nad 40.000 gledalcev. Dež je sicer zakasnil nastop in precej obtežil vaje, vendar se je izvršil skoro cel program javne telovadbe v čast telovadcem in telovadkam, kar je pričalo gromovito ploskanje in vzklikanje na tribunah, kjer se je zbralo mnogo odličnjakov: škofov, visokih uradnikov, ministrov, častnikov (med temi zastopnik Nj. kralj. Visočanstva regenta Aleksandra). Tudi 15 Francozov je nastopilo na telovadišču. Češki Orli in Orlice so telovadili med slovenskimi. Hrvatje so plesali v mogočnem zboru svoj kolo v narodnih nošah.

Po končani telovadbi se je razvila okrog telovadišča vesela zabava. Že pred polnočjo pa so začeli posebni vlaki odvažati taborjane proti domu. Odnegli so seboj trajno lepe spomine in novo navdušenje za delo v katoliških organizacijah. Orel in Orlica pa sta si pridobila z mariborskim taborom velik ugled in tisoče novih prijateljev, doma in v tujini. Zlasti na 5000 gostov iz hrvatskih in srbskih dežel je globoko vplival organiziran nastop slovenske mladine. Potrudili se bodo, da postavijo poleg naših vrst v Jugoslovansko orlovsko zvezo v skorajšnji bodočnosti tudi tisoče svoje organizirane mladine.

Nekatere organizacije so še v ponedeljek zborovale v Mariboru. Tako n. pr. Jugoslov. kmetska zveza, esperantisti »Sveta vojska«, »Dobrodelnost«. Orlovske slavnosti so se pa nadaljevale v Ljubljani in na Bledu.

Tekme na mariborskem taboru 1920.

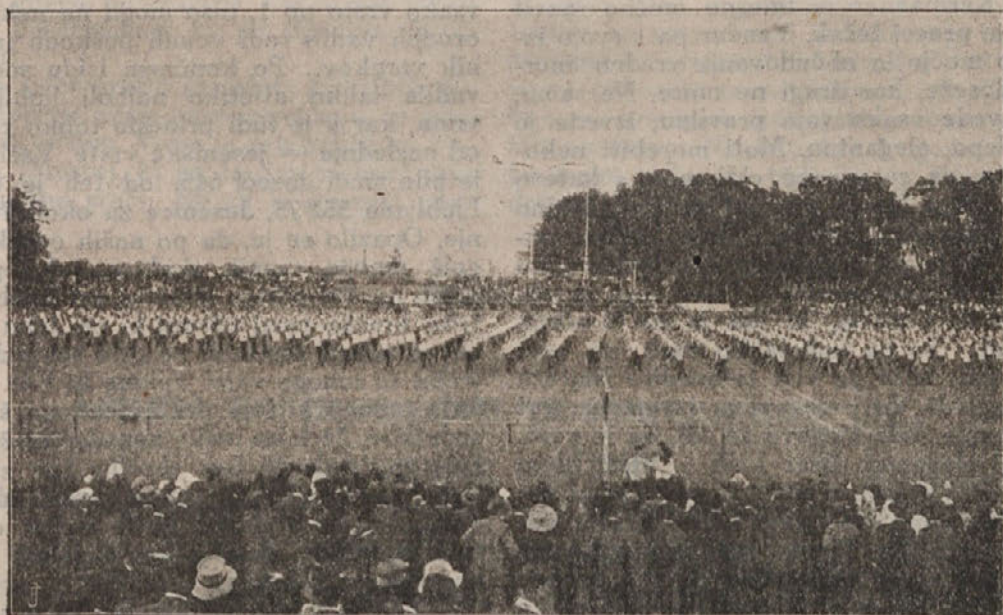
Koce.

o dolgem času prve tekme! Težko so jih mnogi pričakovali, še težje njih izida, ki je priobčen na drugem mestu. Na dan pričetka tekem je nagajal dež, vsled česar se je moralo tekmovalci v gimnaziski telovadnici. Priglasilo se je vsega za tekme: 5 tekmovalcev za prvenstvo Orliške Zveze, 3 in 1 polvrsta za višji oddelek, 10 vrst za

Zato naj bo v prihodnje vedno v onem kraju, kjer se ima vršiti večji tabor s telovadbo ali tekme, poseben tehničen odbor, ki bi imel samo to nalogo, da uredi in pripravi vse, kar treba.

Najprvo so pričele tekme za prvenstvo. Vseh 5 tekmecev je pred začetkom pregledal zdravnik dr. Jankovič ter ugotovil, da imajo vsi zdravo srce. Sodnikov je bilo 10. Tekme so potekale in se završile v splošnem nekako tako, kot je bilo pričakovati. Za priznanje prvenstva je bilo treba doseči vsaj 75 odstotkov dosegljivih točk (205). — Že od kraja se je vidno razvila borba med obema prvakoma O. Z.: od

Članske proste vaje pri javni orlovski telovadbi na Teznu 1. avgusta 1920.

nižji oddelek in 12 tekmovalcev za lahko atletiko. Slednji so tekmovali kot posamezniki, ker so bili iz vseh mogočih odsekov. Da se ni priglasilo k tekmam več tekmovalcev, posebno še za prvenstvo posameznih in za višji oddelek, temu so krivi menda neki predsodki, ki so pa zginili s tekmami. Marsikdo je obžaloval, da se ni priglasil. Mnoge je odvrčala od tekem tudi težka sestava vaj, ki so v splošnem res težje od vaj na mednarodnih tekmah. Za tekme bi moralo biti pravočasno vse do zadnjega urejeno in pripravljeno. Tako so pa morali tekmovalci in sodniki sami od kraja šele pripravljati najpotrebnejše.

prvih tekem že znanim br. Joško Hvalétom z Viča ter br. Ivo Kermavnarjem z Ježice. Prvega so poleg (na prstih rok) odrte kože močno ovirale posledice nedavne padca na tilnik, drugega pa je zelo oslabil graža. Vendar mirne vesti lahko trdimo, da takih in tako proizvajanih vaj ni videti zlepa. Napeto so gledali maloštevilni gledavci, (javnost ni vedela, kdaj in kje se bodo vršile tekme), pazno, mirno so motrili gib za gibom sodniki. — Pa tudi tekmovalce same je prevzelo drugo čustvo. Sprva mala razburjenost — saj se bore prvič za prvenstvo — ki je pa kmalu zginila. Tekmovalcev se je polastilo nekako

veselo razpoloženje, ki se je umaknilo strogi resnobi samo pri izvajanju vaje. Težko je ostati sodnikom pri takih vajah mirnim, nedovzetnim za občudovanje. Dolžnost stroge pravičnosti in nepristranosti jih neprestano opominja, da se ne dajo obvladati raznim čustvom, ki bi jih lahko zavedla do nepravilnosti. Marsikdo bi bil tekmovalcu prisodil za kako vajo vse točke ali celo več. Tiho, skoro brez besed so prisodili sodniki mnogo manje. Opazili so pač trenutne pogreške, ki jih drugi ne vidijo. Lepota in skladnost izvajanja je pač najvažnejša pri vsem in ravno ta odločuje pri sodbi največ, ako je vaja sicer popolnoma pravilno izvedena.

Dočim moremo reči, da brata Kermavner in Hvale obvladata vse gibe, — tudi najtežje, — tega pri ostalih ne moremo trditi. Niso še kos vsem težkočam. Brat Kermavner je telesno močno razvit — a je precej težak. Vendar pa s svojo izredno močjo in občudovanja vredno energijo doseže, kar drugi ne more. Ne samo, da izvede vsako vajo pravilno, izvede jo tudi lepo, elegantno. Moti morebiti nekoliko to, da se preveč vidi moč, s katero dela. Brat Hvale ima od narave idealno rast telovadca-prvaka. Mala, lahka postava, ki je pa v gornjem delu nenavadno lepo in močno razvita. Poleg tega je obdarjen še z močjo, ki mu je ne bi nikdo prisojal. To pa tudi lahko vsak na prvi mah vidi, kdor ga vidi telovaditi. Najtežji gib izgleda pri njegovem izvajanju kot igračkkanje, telo njegovo se zdi, da je pero. Odtod eleganca. Brat Lojka z Viča, ki je najmlajši (16 let), a največji med vsemi petimi, bo s pravilno vajo lahko kmalu postal eden prvih. Visoka rast in krepka sestava telesa ga usposablja za vse panoge telovadbe. Pri svoji mladosti je zelo resen telovadec. Brat Rihar (Sv. Peter, Ljubljana) je izredno močne, a majhne, težke postave. Stara rana na roki ga precej ovira. V izvajanju gibov, katere dobro obvlada, je dosti eleganca. Veliko obeta brat Kristan (Sv. Peter, Ljubljana), ki je tudi še mlad. Pri pravilni vaji mu kmalu ne bo najti lahko enakovrednega tekmeča. Usposablja ga za to predvsem njegova lahka postava in gibčnost. Mišičevje je še v razvoju. Za težje gibe mu je še treba moči in vztrajnosti.

V teku in v skokih so bili vsi še dosti uspešni, le v suvanju krogle so imeli topot malo sreče. Če vpoštevamo razne momente, je prav razveseljivo, da so vsi tekmovalci dosegli precej preko 50 odstotkov dosegljivih točk. Prva dva celo preko

77 odstotkov. Zanimiva je razlika med njima — $\frac{1}{4}$ točke. Za tekmo v višjem oddelku so bile priglašene 3 vrste in 1 polvrsta. Tu ni bilo dvoma, kdo bo prvi, saj je bila ljubljanska vrsta sestavljena iz vseh že zgoraj omenjenih, katerim se je pridružil še br. Pavlič (Sv. Peter, Ljubljana). Žreb je odločil, kdo prične prvi itd. Istotako je odločil žreb prosto vajo, ki so jo morale izvajati vse vrste. Vreme je bilo ugodno in zato so se vršile tekme na Tez-nem. Marsikaj so morali telovadci in sodniki še pripraviti, predvsem neobhodni kronometer za tek.

Posebno pozornost so vzbujale redovne vaje jeseniške vrste. Lepota in skladje njih izvajanja je bila brezhibna. Prosta vaja ljubljanske vrste zasluži tudi vse priznanje. Pri orodni telovadbi je bilo izvajanje zadovoljivo. Štirje bratje, od kojih odpade na vsako vrsto po 1, niso mogli na nekaterih orodjih vaditi radi vojnih poškodb in sličnih vzrokov. Po končnem izidu sodeč je vadiła lahko atletiko najbolj ljubljanska vrsta, kar ji je tudi prineslo toliko razliko od naslednje — jeseniške vrste. Vseh točk je bilo moči doseči 645, od teh je dobila Ljubljana 552-75, Jesenice za okoli 70 manje. Opazilo se je, da po naših odsekih ne gojé mnogo raznih skokov, teka pa že sploh ne. Pri odzivu (startu), pri finalu (t. j. teku kratko pred ciljem) in pri teku skozi cilj so mnogi zamudili po celo sekundo. Tu treba še mnogo vaje! Tekme bi bile potekale mnogo hitreje pri zadostnem številu sodnikov. Že tako malo, nezadostno število (10) se je drugi dan skrcilo kar za dva (eden je zbolel, drugi pa je moral odpotovati). Naj se v drugič gleda na to, da bo tudi sodnikov dovolj, ker ni lahkega posla sodnika pri tekmah.

Tekem v nižjem oddelku se je udeležilo 10 vrst. — Zelo nevarni tekmeči med seboj so si bile prve štiri vrste t. j.: vrhniška, šentpeterska-ljubljanska, ježiška in jeseniška. Dosegljivih točk je bilo 563. Od teh je dosegla največ vrhniška vrsta — 493-25. Razveseljivo dejstvo je, da sta se udeležila tekme tudi dva odseka, ki sta sicer zelo oddaljena od prometnih središč, sredi hribov, odseka Horjul in Žiri, vendar kaže njuna udeležba in doseženi uspehi, da živahno delujeta. Po tej poti naprej! Mnogim odsekom manjka orodja, zato tudi manjši uspehi.

Tekmovalne vaje za nižji oddelek so bile sicer lahke, a le nekoliko pretežke.

Pomanjkanje orodja po odsekih onemogočuje gojenje orodne telovadbe. Na redovne in posebno še na proste vaje se

polaga veliko premalo važnosti. Celo pri tekmah se je opazalo pogosto krčenje rok, nepravilne drže, splošno malomarnost. Ne mislim sicer malomarnosti v izvajanju pri tekmah, pač pa ono zastarelo, s katero so fantje vadili doma površno, misleč, da je že dobro. Tudi splošni nastop posameznih vrst, istotako dohod in odhod od orodja itd. bi bil pri mnogih lahko boljši. Glede telovadne obleke (čepic in čevljev) rečem, da so bili nekateri tudi v tem brezbrizni. Opravičujejo jih sicer res današnje razmere, a ne popolnoma. Lahke atletike doslej nismo gojili. Zato ni čuda, da se je oglasilo samo 12 tekmovalcev za lahko atletiko. Tekmovali so v skoku na višino in daljino z zaletom, v suvanju krogle 7-25 kilogramov in v teku na 100 m. Nekateri tekmovalcev prav gotovo niso dosti trenirali ne enega, ne drugega, kar je bilo lahko videti pri izvajanju in po doseženem rezultatu.

Je sicer precej še takih, ki bi bili gotovo dosegli prav lepe uspehe, a se niso udeležili tekm. Vsem je prednjačil br. Podobnik (Moste), ki pa ta dan ni imel ravno posebne sreče, četudi je dosegel prav

zadovoljive uspehe. Upoštevati se mora predvsem to, da zahteva lahka atletika tako kot orodna telovadba dolge, vztrajne vaje. Tega ta pot še ni bilo, ker se je šele zadnji čas prešlo k lahki atletiki. Ni bilo tudi še nobenega vaditelja, ki bi znal res pravilno poučevati to stroko. Ponekod so krajevne, časovne ali druge razmere take, da zelo otežujejo redno, marljivo gojenje lahke atletike ozir. telovadbe sploh. Za prvi pot so uspehi zadovoljivi. Če omenim, da se je suvalo kroglo do skoro 9 m, da se je teklo nekako 12 sekund, bodi dosti. Uspehi so tu in ti nam dajejo zagotovilo, da bomo drugo leto občudovali še vse druge. Da ni potekalo vse do pičice tako, kot bi moralo, temu so pač krive razmere, v katerih smo začasno in pa dejstvo, da je vaditeljski zbor Orlovske zveze premajhen za našo silno organizacijo. Za prihodnje tekme bo pravočasno določil vaje ter izpopolnil in popravil tekmovalni red, kjer so se pokazale pomanjkljivosti. Bratje naj bi sami pomagali vaditeljskemu zboru s kakim nasvetom. Na delo, ker drugo leto nam bo treba pokazati tudi izven meja naše države, kaj smo!

Tekma za prvenstvo posameznikov OZ.

Dosegljivih točk 205.

Ime tekmovalca	Odsek	Redovne vaje	Proste vaje	Drog	Bradja	Krogli	Konj	Skok v višino	Skok v daljino	Suvanje krogelje	Tek na 100 m	Skupaj	Doseženih točk v 00	Opomba
Ivo Kermavner	Ježica	4:75	15'—	28:50	30'—	28:50	24:50	4'—	10'—	6:50	6:50	58:25	77:19	Bolan (po grizi oslabilen), srce zdravo.
Joško Hvalè	Vič	5'—	15'—	22:50	31'—	28'—	22'—	8'—	12'—	4:50	10'—	158'—	77:07	Črta koža na dlaneh, ovira ga tilnik radi padca, srce zdravo.
Leon Lojk	Vič	5'—	12'—	19'—	22'—	20'—	25'—	8'—	11'—	7:75	6:80	136:55	66:61	Zdrav, srce zdravo.
Leopold Rihar	Sv. Peter Ljubljana	5'—	14:50	19:50	21'—	19'—	18'—	8'—	9:30	3'—	6:90	124:20	60:59	Zdrav, na desni ci ga ovira zaceljena rana, srce zdravo.
Bogo Kristan	Sv. Peter Ljubljana	4'—	14:50	16'—	21'—	25:50	15'—	4'—	5:30	2'—	6:90	114:20	55:71	Zdrav, srce zdravo.

Tekma vrst višjega oddelka OZ.

Dosegljivih točk: 645.

Ime tekmovalca	R dovne vaje	Proste vaje	Drog	Bradlja	Krogi	Skok v višino	Skok v daljino	Suvanje kroglice	Tek na 100 m	Skupaj	%	Opomba
----------------	--------------	-------------	------	---------	-------	---------------	----------------	------------------	--------------	--------	---	--------

Vrsta: okrožje Ljubljana.

Jože Pavlič	5-	10-	10-	11:50	8:75	8-	12-	12-	7-	84:25	—	
Leon Lojk	5-	9-	9-	11-	10:50	7:75	12-	10:75	9-	84-	—	
Ivo Kermavner	5-	10-	11-	12-	12-	7:75	9-	11:50	4:25	82:50	—	
Leopold Rihar	5-	10-	12-	11-	12-	8-	12-	8-	8-	86-	—	
Joško Hvalč	5-	10-	2-	2-	12-	8-	11-	9:50	11-	70:50	—	Od ta koža na rokah.
Bogo Kristan	4-	9:75	2-	10-	12-	8-	8-	6:75	10-	70:50	—	
Skupaj	+10- 39-	+15- 73:75	+10- 56-	+10- 67:50	+10- 77:25	+ 5- 52:50	+ 5- 69-	+ 5- 63:50	+ 5- 54:25	75- 552:75	85:68	

Vrsta: okrožje Jesenice.

Janez Bertonec	5-	10-	11-	10-	11:50	8-	12-	1-	8-	76:50	—	Na krogih ni mogel vaditi.
Janko Klinar	5-	10-	11-	10:75	—	8-	12-	10:75	4-	71:50	—	
Ivan Jenšterle	5-	9-	9-	6-	2-	7:75	6-	3:50	5-	53:25	—	
† Anton Morič	4:50	10-	10-	7-	7:50	8-	12-	9:50	12-	80:50	—	
Janko Šranc	4:75	8-	8-	8-	11:75	8-	10-	6-	9-	73:50	—	
Joža Rozman	4:50	9-	9-	7:25	10-	5:50	5-	5-	6-	61:25	—	
Skupaj	+10- 38:75	+15- 71-	+10- 68-	+10- 59-	+10- 52:75	+ 5- 50:25	+ 5- 62-	+ 5- 40:75	+ 5- 49-	75- 491:50	76:20	

Vrsta: okrožje Vrhnika.

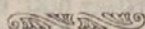
France Furlan	5-	10-	2-	11-	11:25	8-	7-	10:50	7-	71:75	—	Ni vadil valed vojne poškodbe.
Fran Petrovčič	4-	9:75	10-	8-	—	6-	12-	6:50	12-	68:25	—	
Anton Tomšič	4-	9-	11-	12-	11:50	8-	12-	4-	5-	76:50	—	
Tomaž Furlan	5-	9:50	2-	8-	8:50	7-	9-	5-	6-	60-	—	
Peter Habič	4:75	9:75	8-	7-	9:75	2-	6-	5:75	4-	57-	—	
Matevž Krvina	3-	4-	2-	7-	6-	7-	2-	4:50	2-	37:50	—	
Skupaj	+10- 35:75	+15- 67-	+10- 45-	+10- 63-	+10- 57-	+ 5- 43-	+ 5- 53-	+ 5- 41:25	+ 5- 41-	75- 446-	69:14	

½ vrste odseka Škofja Loka in Trzič.

Anton Ramovš	5-	10-	10-	10:50	—	—	—	10:25	—	47:75	—	Ni vadil radi poškodbe.
Janko Grasmajer	4:75	7-	7-	7-	10:75	8-	11-	4:50	9-	69-	—	
Rudolf Ahačič	4:75	10-	6-	7-	10-	7:50	11:50	2:25	5:75	64:75	—	
Skupaj	+ 5- 19:50	+ 7:50 34:50	+ 5- 28-	+ 4:75 29:25	+ 5- 25:75	+ 2:50 18-	+ 2:50 25-	+ 2:50 19:50	+ 2:50 17:25	37:25 216:75	67:31	

Tekma posameznikov iz lahke atletike.

Ime tekmovalca	Redovne vaje	P. oste vaje	Skok v višino	Skok v daljino	Suvanje kroglice	Tek na 100 m	Skupaj	Opomba
Joško Podobnik	4 50	10'—	12'—	10'75	13'50	13'—	63'75	Moste pri Ljubljani
France Hafner	5'—	10'—	10'—	9'50	9'—	9'—	52'50	Kropa — Vič
Albin Petelin	5'—	9'—	6'—	10'—	9'50	5'75	45'25	Vič
Jože Rupnik	5'—	10'—	12'—	6'—	5'50	5'—	43'50	Dravlje
Vinko Rupnik	5'—	10'—	12'—	4'50	8'50	3'—	43'—	Dravlje
Vinko Žagar	5'—	9'50	12'—	9'—	5'—	2'—	42'50	Dravlje
France Žerovec	5'—	9'—	9'0	8'—	1'—	6'—	38'50	
Ivan Bevc	4'—	6'—	3'—	5'25	4'50	10'—	32'75	Vič
Jakob Škrbinc	4'50	10'—	5'50	2'—	9'75	1'50	33'25	Št. Vid <small>zaceljena rana na nogi</small>
Vinko Arhar	5'—	9'—	2'50	2'—	5'—	1'50	25'—	Št. Vid nad Ljubljano
Vinko Štrukelj	4'—	9'—	2'—	2'—	5'50	2'—	24'50	Dravlje
Ivan Cerar	3'50	10'—	—	—	—	—	13'50	Št. Vid n. Lj. (ne teka)

Tekma vrst nižjega oddelka

(redovne in proste vaje, drog, bradla, skok v višino in d. javo, suvanje kroglice, tek na 100 m).

Dosegljivih tek: 563.

Vrhnik: Varšek Anton (72'75), Semrov France (75'50), Volč Janko (71'75), Petrovčič Ign. (69'50), Dobrovoljic Ivan (73'25), Japelj Anton (72'50). Skupaj: $435'25 + 58 = 493'25 = 87'61\%$.

Sv. Peter—Ljubljana: Slana France (78'75), Stegel Jože (72'75), Pantar France (71'50), Vrhovec Vaclav (60'—), Kristan Rado (75'75), Trtnik Metod (69'75). Skupaj: $428'— + 62'75 = 490'75 = 87'16\%$.

Ježica: Dobnikar France (80'50), Dobnikar Ivan (75'75), Peršin Anton (74'25), Šušteršič France (72'25), Dovč Ivan (69'75), Dovč France (59'25). Skupaj: $431'25 + 59'50 = 490'75 = 87'16\%$.

Št. Vid (dijaški odsek): Magister Joško (68'25), Žibert Joško (71'—), Svelc Anton (70'—), Debeljak France (69'50), Ronko Anton (70'—), Jereb Vinko (54'50). Skupaj: $403'25 + 59'— = 462'25 = 82'10\%$.

Jesenice (Kropa, Maribor): Kočar Rudolf (56'25), Freilih Anton (67'50), Krivec Val. (64'75), Bregant Matevž (66'50), Ber-

toncelj Joža (Kropar, 72'25), Žalar Slavko (Maribor, 68'50). Skupaj: $395'75 + 61'50 = 457'25 = 81'21\%$.

Komenda: Bohinec Joško (74'50), Peterlin France (71'25), Perne Avgust (70'25), Završnik Ivan (61'75), Zadrgal France (53'50), Peterca France (52'75). Skupaj: $390'— + 57'50 = 447'50 = 79'48\%$.

Celje: Jagodič Alojz (72'25), Majcen Rudolf (59'25), Kuntara Josip (44'25), Šuler Alojz (79'75), Turnšek France (72'—), Šuler Štefan (52'—). Skupaj: $379'50 + 56'50 = 436'— = 77'44\%$.

Radovljica—Jesenice (brez vaj na bradlji): Bogataj Mirko (68'75), Bogataj Vinko (58'75), Biček France (63'—), Langus Janko (70'—), Fister France (60'50), Tevž Zdravko (57'75). Skupaj: $378'75 + 51'— = 429'75 = 76'33\%$.

Žiri—Vrhnik: Mlinar France (70'50), Potočnik Ivan (59'50), Kržišnik Jože (56'50), Habič Ivan (61'—), Kavčič Ivan (38'50), Kavčič Anton (55'—). Skupaj: $341'— + 53'50 = 394'50 = 70'07\%$.

Horjul (4) — Šmartin — Maribor (eden izostal drugi dan, dosegljivih točk 507 25): Stanovnik Josip (55'50), Regali Ivan (70'50), Končan Ivan (51'25), Zdešar Ivan (62'50), Čepon Ivan (38'25), Leskovar Josip (41'—). Skupaj: 319 — + 45'25 = 364'25 = 71'84%.

V Mariboru, dné 3. julija 1920.

Predsednik sodn. zbora:

J. Malnar, s. r.

Sodniki:

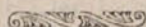
Fr. Koblar, s. r.

M. Peterlin, s. r.

Št. Krhnè, s. r.

Andr. Ilc, s. r.

St. Velkovrh s. r.

Zborovanje O. Z. in hrvatskih omladinskih društev na I. slovanskem orlovskem taboru v Mariboru 31/7. 1920.*

Bil je zgodovinski dogodek! — Kmalu po 7. uri zjutraj so napolnili Orli obsežno Götzovo dvorano in galerijo. Zborovanje je otvoril najpridnejši Orel, predsednik Orlovske Zveze brat Jože Pirc s pozivom, naj bratje nesejo domov prepričanje, da je tista požrtvovalnost in disciplina, ki raste iz naše verske zavednosti, moč orlovske organizacije. Poverjenik za uk in bogočastje, br. dr. Verstovšek v kroju pozdravi zbor kot mogočno četo delavcev za katoliško narodno prosveto. Nato predsednik O. Z. pozdravi hrvatsko omladino, sestro pok. dr. Kreka gđc. Cilko Krekovo, predsednico Orliške Zveze in zastopnika ameriških Slovencev, br. Grdina. S presunljivim govorom se br. Grdina, ki je pripeljal številno odposlanstvo iz daljne Amerike na orlovski tabor, vračajoč pozdrav obrača do bratov v stari domovini, naj vzgoje zapuščenim bratom v tujini idealnih voditeljev in naj branijo vero očetov, ker nas le vera ohrani zveste domovini. Ob koncu govora izroči denarno knjižico z 80.000 K, dar katoliških ameriških Slovencev Orlom. Predsednik O. Z. ga zahvali z zagotovilom, da bo O. Z. skrbela za delavne stike med Slovenci v stari in novi domovini, denar pa se bo porabil za vzgojo orlovskih voditeljev. Za tem pozdravi brate iz Čehoslovaške, Orle in omladince, ki prisrčno odzdravljajo. Med nadaljnimi pozdravi vzbude

de navdušenje zlasti Idrijski Orli, ki so prišli preko žičnih ovir med svobodne brate iskat dušne moči. Po pozdravih se je izbralo predsedstvo zborovanja: kaplan Sparhackl (preds.), uradnik Svoboda, čehoslov. Orel (I. podpredsed.), Jagić (II. podpreds.), tajnik hrv. omladine, Hub (tajnik čl. omladine), poverjenik vlade za Slovenijo dr. Verstovšek.

Preds. br. Sparhackl je takoj začel z delavnim programom in pozval br. Rožmana, vseuč. prof., naj bere svoj referat: Orel in prosvetno delo. Med razgovorom o orlovskem prosvetnem delu je zlasti br. prof. Puntar obširno govoril o socialnem študiju in delu, primernem za Orle, brat Svoboda je pojasnjeval načelne boje čl. Orla s čl. Sokolom (prim. program. resolucijo čl. Orla v 9. št. Mladosti 1920, str. 133), zastopnik čl. katol. učiteljstva br. Manzelka pa je kazal na lepe prilike učiteljskega dela za narodovo prosveto.

Ko je nastopil drugi referent kaplan Jernej Hafner (Orlovsko tehnično delo), so stopili med zborujoče Orle burno pozdravljeni: minister železnice dr. Korošec, minister za kmetijstvo Janković in več jugoslovanskih škofov z dr. A. B. Jegličem.

Ker so želeli visoki gostje pozdraviti Orle, se je referat odložil za popoldne Min. dr. Korošec je pozdravil Orle kot zveste, delavne državljane, graditelje močnih moralnih temeljev svobodne domovine. Minister Janković v imenu ujedinjene države SHS navdušeno pohvali lepo, delavno Orlovsko Zvezo in povdarja, da imajo Slovenci kot najkulturnejši del jugoslovanskega naroda vzvišeno nalogo kazati južnim bratom pot k pravemu napredku, ki naj temelji na veri očetov. Prevzvišeni

* Referati sledi.

gg. nadpastirji so pokazali z obiskom, da cenijo našo Zvezo in nje delo, z besedo pa so izrazili upanje, da bo moč in vrednost Orlov rastla predvsem na notraj, s prenavljanjem posameznika in družbe v Kristusu. Z največjim navdušenjem so pozdravljale stotine Orlov odhajajoče visoke svoje prijatelje, ki so nam kot najvišji zastopniki države, naroda in Cerkve potrdili zavest, da z orlovskim delom koristimo državi, narodu in Cerkvi.

Ker se je morala dvorana prepustiti kongresu mladeniških Marijinih družb, se je orlovsko zborovanje nadaljevalo popoldne ob dveh z referatom: Orlovsko tehnično delo (Jernej Hafner). Debatata je pokazala, da so splošno zaželjene nekatere omenjene izpremembe in meje tehničnega načrta. Sledil je referat: O hrvatskem katoliškem gibanju (M. Ivšič). Hrvatski omladinci si žele podpore od slovenskih in čeških somišljenikov v borbi za katoliške ideale. Medtem pozdravi prisrčno-bratsko vse zborujoče tajnik poljskega konzulata v Zagrebu, ki je prišel zastopati Poljake, vsled težkih bojov z boljševiki zadržane. Izraža želje, da bi se znašli v kulturnem delu slovanski bratje svobodni in verni. Nato pozdravi zborujoče zagrebški nadškof prevzvišeni g. dr. A.

Bauer, ki v spremstvu grškokatoliškega škofa posluša sledeči referat br. dr. Česnika: Orel in verska poglobitev. Oba gg. škofa izrazita željo, naj se referati razmnože tudi po hrvatskih in srbskih deželah, da bo narod v celi državi spoznal, kaj so in kaj hočejo Orli. Zadnji referat (J. Pirc: Orlovsko organizatorično delo) je vsled pomanjkanja časa moral odpasti.

Na tem zborovanju Orlov so se odigrali sredi resnega razmišljanja o delu za krščanski napredek naroda krasni zgodovinski prizori: slovenski, hrvatski, srbski, češki, slovaški, amerikansko-slovenski, poljski verskozavedni omladinci so si podali desnice in se strnili v neomajnem sklepu: s kulturnim delom in bojem narod prenoviti v Kristusu — in tej slovesni obljubi so zadivljeni prisostvovali najvišji državniki, naši narodni in državni voditelji, škofje pa so jo blagoslavljali. Tako lepega, pomembnega prizora pač še ni doživela nobena slovenska organizacija! S ponosom se sme vsak Orel spominjati 31. julija 1920 in z zavestjo, da opravljamo prevažno narodno in versko opravilo, bomo neugnano delali za širjenje naših načel. Ta dan smo Orli stopili s trdnim korakom v slovanski svet in našli vsestransko priznanje. Delajmo, da si je ohranimo!

Zborovanje in občni zbor Orlic

se je vršil 1. avgusta 1920 dopoldne v Narodnem domu. Uvodoma je predsednica Orliške Zveze, Cilka Krekova, pozdravila sestre Orlice iz čehoslovaške republike in deputacijo telovadcev iz Francije, ki s svojo navzočnostjo kažejo, kako mogočna je ljubezen naše vere, da nas združuje iz najoddaljenejših krajev, raznih narodov in držav v isti misli, istem delu za čast božjo in blagor trpečega človeštva.

Po prisrčnih pozdravih je sledilo predavanje s. Minke Žirovnikove: Orlica in poglobitev verskega življenja. Med predavanjem je vstopil minister železnic in pokrovitelj tabora, dr. Korošec, ki je pozdravil Orlice kot četo zavednih katoliških žen in deklet, pripravljenih iti v boj za katoliška načela. Gospa ravnat. Antonija Stupica je nagovorila goste iz Francije. Posebno prisrčno so sprejele Orlice nagovor ljubljanskega škofa dr. A. B. Jegliča, ki je izjavil, da se dolgo časa ni mogel odločiti za podpiranje ženske telovadne organizacije, a jo danes, ko se je prepričal o lepem vedenju in o vnemi Orlic za pošteno krščansko življenje, z veseljem

odobrava. Priporočal je čednostno življenje in zvestobo do verskih načel ter končal s pozdravom: Bog živi! Predsednica s. Cilka Krekova je ginjena zahvalila prevzvišenega g. škofa in obljubila v imenu Orlic, da jim bodo očetovske želje nadpastirjeve ukaz, ki ga hočejo zvesto izpolnjevati.

Nato je predavala s. M. Marinkova: Orlica in socialno ter izobrazevalno delo. Potem pa sta pozdravili Orlice prof. I. Mazovec, predsednik Slov. kršč. socialne zveze in prof. M. Stupica za Slomškovo zvezo.

Po kratki debati so odobrile Orlice resolucije, predložene od predavateljic, s. predsednica pa je otvorila občni zbor Orliške zveze. Po poročilu odbora in vadteljskega zbora, ki so ga Orlice z odobravanjem vzele na znanje, so si izvolile novo predsedstvo in načelstvo soglasno. Zastopanih je bilo 53 orliških krožkov. Polne ognja so zaključile Orlice svoje zborovanje s sklepom, da hočejo vztrajno tekmovati v požrtvovalnem delu za orlovске ideale.

Orel in poglobitev verske zavesti.

Ivo dr. Češnik.

Presvitla cerkvena kneza!
Dragi bratje!

Pred svetovno vojsko so cvetele v Sloveniji katoliške, politične in nepolitične, gospodarske in izobraževalne organizacije V najlepšem cvetju je bila naša orlovska organizacija.

Kdo se ne spominja slovensko-hrvaškega katoliškega shoda leta 1913 v Ljubljani? Pred sedmimi leti je korakalo 1800 slovenskih Orlov v sprevedu ob manifestacijskem pohodu skozi belo Ljubljano. Velik zanos je vodil tedaj naše vrste, globoko versko prepričanje! Prva pomlad je vzcvetela v orlovskih vrstah, prva pomlad polna cvetja in zelenja. Krščansko življenje je bilo med fanti v najlepšem razvoju. Veselje, pogum, neustrašenost, viteštvo, požrtvovalnost, samozataja je rastle in se množila. Vodila nas je zvezda vodnica — vera — za vzori in ideali.

V to cvetoče življenje je udarila svetovna vojska. Vrgla nas je iz mirnega tira vsakdanjega rednega življenja v veliki svetovni vrvež. Največji deficit pri tem je trpela mladina. Neizprosna vojaška dolžnost je tirala mladi fantovski cvet od 16. leta dalje iz očetovega doma v neznan, tuj, mrzel svet. Ti mladi fantje so prišli v povsem novo družbo, v vojaški milje, večkrat med najslabše individue, kar je vplivalo na njihovo miselnost, na njihovo fantazijo, na njihov značaj zelo kvarno. Poprej čvrsti, ponosni, veseli življenja, so postali klaverni, onemogli, izgubili so vso moralno oporo in moč. Skupno življenje s starejšimi, že odraslimi in izkušenimi očeti jim je vzelo spoštovanje do starosti, ker so bili prepogosto starejši slabši od mlajših. Videli so veliko korupcijo, ki je bila razširjena zlasti v vojaških krogih, videli so, kako razkošno in nemoralno žive njihovi predstojniki, ki so bili do njih ledeno strogi. In izginilo je v njih spoštovanje do avtoritete. Pridružil se je še tretji moment: pomanjkanje rednega verskega življenja; fantje so živeli brez redne maše in propovedi, brez zakramentov, in premnogi so izgubili vero. Mlajši, ki so ostali doma, so prišli tudi več ali manj v stik z vojsko. Soldateska je hodila preko naše zemlje in pustila za seboj povsod slabe sledove, neprijetne spomine. Izginili so pojmi pravičnosti. Tudi domače družinsko življenje se je poslabšalo. Mladi fantje in dekleta niso več poslušali staršev in so

hodili svoja pota. Razpasla se je seksualna razuzdanost z vsemi groznimi posledicami, na katerih boleha sedaj moderna družba.

Dragi bratje! Orel je stopil zopet po svetovni vojski pomlajen na plan, prevzel je nalogo vzgojiti najprej sebe, okrepiti mišice in duha in prekvasiti naše ljudstvo s katoliškimi idejami. In kako naj to stori, ako ne z vzgledom, ki je po mislih pedagogov največjega pomena za vzgojo.

Naše vzvišene naloge naj ne bodo le na papirju, pretvorimo jih v dejanje, postanejo naj meso in kri.

Da bomo pa to mogli storiti, zato moramo poglobiti versko zavest.

Ali se zavedamo, kaj je bistvo Orlovstva? Ali ima namen vzgajati atlete? Nikakor ne. Vemo, da je že Evripides dejal o njih: »Mnogo slabega ljudstva je v Atiki, najslabši so atleti.« Če smo jaki, če smo močni, še ne sledi, da smo dobri, plemeniti, kremeniti, značajni, požrtvovalni, da ljubimo svoj narod, svoje ljudstvo. Zato pa podrejamo telesno vzgojo duševni vzgoji. Lepe kretnje, fine vaje, izborni telovadni nastopi so le zunanji odsev notranje duševne sile in moči.

Zato velja načelo: Zdrava duša ohrani telo zdravo. Ravno duševno zdravje daje vse predpogoje za telesno okrepitev. Z delom, z znojem, s priprosto hrano, z vzdržnostjo in čistostjo si ohranimo jakost in vztrajnost.

Saj je že stari Horac dejal:

»Kdor zaželjeni bi cilj dosegel rad v
brzem poletu,
mlad se uri in trudi, vročine se vadi
in mraza,
vina in Venere zdržen.«

Krščanstvo je zato poudarjalo s tako intenzivnostjo okrepitev značaja proti vplivu družbe. Spoznalo je, kako uničuje ljudi socialna okolica, od katere so odvisni. Vzgojilo je značaje s poudarkom njihove osebne svobode ter potrebe socialnega dela in reda, ki obstoji v priznanju avtoritete, v disciplini, ki v pokorščini slavi pravo zmagoslavje.

Ta notranja discipliranost in Orlova značajnost se bo izkazala najbolj v izpolnjevanju verskih dolžnosti. Orel bo vršil dolžnost kot katolik, hodil vsako nedeljo k maši in popoldanski službi božji, skrbel za dom, za starše, za brate, sestre, jim po-

magal, prejemal pogosto sv. zakramente, ker je to v njegov duševni in telesni prid.

Orlovska zveza je naložila svoji organizaciji praznovanje praznika sv. Alojzija, rojstva Marije Device in Marijinega brez. Spočetja. Ob teh praznikih naj prisostvujejo vsi člani skupno sv. maši in prejmejo skupno sv. obhajilo! S tem korakom je Orlovska zveza posvetila vse delovanje, zavedajoč se, da je sv. Evharistija središče katoliškega verskega življenja in da naj bo tudi središče orlovskega življenja. V Kristu je začetek Orlovega dela, v njem moč, pogum, v njem uspehi, v njem zmagaja orlovski ideji, v njem, ki je »pot, resnica in življenje«.

Od Kristusa ne izvira le nadnaravna verska resnica, marveč tudi ona nadnaravna moč, ki pomaga človeku, da se razodete resnice z živim prepričanjem trdno ocklene in po njej uravna svoje življenje.

Ako prihaja torej vsa nadnaravna življenjska moč od Kristusa, lahko slutimo, kako važna je za versko življenje presv. Evharistija, v kateri je Gospod resnično pričujoč, v kateri obnavlja svojo daritev za nas, v kateri se združuje z nami kot neusahljivi vir življenja, kar pojasnjuje in poudarja tudi sam v besedah: »Jaz sem živi kruh, ki je prišel iz nebes; če kdo je od tega kruha, bo živel na veke.«

Orlu kliče Kristus: »Če si žejen, pridi k meni!«

Pogosto prejetje sv. Evharistije je najboljši pripomoček za poglobitev verske zavesti v Orlu. Ker gojijo to stran pobožnosti najbolj Marijine družbe s češčenjem Device Marije, po kateri vodi pot h Kristu, zato je za Orla častno, če je tudi član Marijine družbe.

Bratje, kje smo prejeli prvo versko vzgojo? Pri starših, pri materi, ki nam je vlila v srce ljubezen do vere. Nadaljevala se je ta vzgoja v šoli. Treba je s to versko vzgojo nadaljevati. In kje bomo prejeli potrebnega pouka? V cerkvi gotovo. In tudi na fantovskih večerih, v apologetičnih pogovorih, na tečajih, s čitanjem »Mladosti«, katoliških, tudi nabožnih časopisov in knjig.

In kdo naj na tej poti vodi Orlo? Kdo drugi kot duhovnik? Orlu bodi na strani domači duhovnik, ki ima priliko, da se bavi z verskimi problemi in z apologijo. Duhovnik bodi Orlu ljub tovariš!

Katoliški inteligentni lajiki, nas pa čaka naloga, da bogatimo, kjer in koder imamo priliko, s svojim znanjem Orlove duševne zaklade! Z izpolnjevanjem verske

dolžnosti pa dajamo najlepše vzglede slovenskemu Orlu!

Naj bi ne bilo katoliškega inteligentajlika, ki ni član orlovskega odseka! Ako hočemo orlovske vrste pomnožiti, okrepiti in jim vliti ognjevitost, moramo stopiti vanje vsi starešine katoliških akademskih društev; vsi inteligentajliki katoliškega prepričanja moramo biti s srcem in dušo Orli tudi na zunaj, v nastopih!

To bo dajalo tudi Orlom veselje in zavednost, da bodo ob verskih manifestacijah: ob velikonočni procesiji, procesiji Sv. Rešnjega Telesa, pri narodnih slavnostih, pri kulturnih prireditvah nastopali s ponosom, to bo poglobilo tudi versko Orlovo zavest, to mu bo dajalo poguma, da bo zastopal katoliška načela in izpovedoval pred vsem svetom svojo vero.

Orel priznava Kristusa kot svoj vzor, Orel hoče uravnati po njegovih naukih svoje življenje.

Kako naj poglobimo še versko zavest?

Moderni svet je zavrzel Krista, moderni svet je apostaziral.

Proti Cerkvi in njenim kulturnim napravam se zaganja svobodomiselstvo. Moderni bogotajci govore o svobodi, enakosti, bratoljubju, govore o čisti ljubezni, o čistem človečanstvu, zraven pa obožujejo pogansko kulturo, ki ni poznala svobode, obožujejo probujenje prirodnih sil, ki so slika vstajenja k novemu življenju, govore o napredku, a zanikajo svobodno voljo, govore o bratoljubju, ljubezni, pa zanikavajo dušo, možnost vsake svobode, ko trdijo, da vse, kar postane, mora postati nujno vsled nujnega razvoja stvari, kateremu se človek ne more upirati. Govore o morali, a zanikavajo Zakonodajavca izven sebe. S temi nauki je pričel liberalizem, dasi jih ni izvedel do skrajnosti, dokončal je pa te nauke radikalizem, socializem, anarhizem in radikalni boljševizem.

Ta načela kažejo svoje sadove: svobodomiselstvo ima sicer svobodo in ljubezen na ustih, toda v resnici ni nihče tako tiranski, kakor ono. O ljubezni v dejanju ni duha; dan na dan opažamo, da se pod vplivom svobodomiselstva poraja vedno večje sovraštvo med posameznimi stanovimi in celimi narodi. Gorje tistemu, ki se jim postavi po robu! Vsako drugo prepričanje izkušajo zatreti s silo, brezobzirnostjo in z vsemi nasilnimi sredstvi, ki so jim na razpolago. Zlasti liberalizem se je širokoustil z besedo ljubezen, enakost, pri tem pa je dal vso svobodo močnejšemu in tako je

prišlo do modernega suženjstva ubožnejših slojev prebivalstva.

Ne, svobodomiselnost ni za svobodo, ne za enakost in bratoljubje, gre mu le za to, da pride do moči in udari po Cerkvi, da razkristjani šolo, vzgojo in vpelje civilni zakon. Zato vpije: »Proč od Rima!« in poskuša vpeljati staro poganstvo v moderni obliki.

Pa tudi socializem ni boljši. Če bi socializem imel pred očmi resnično blaginjo narodovo in zlasti nižjih slojev, bi se moral oprijeti Cerkve in s pomočjo njenih načel izkušati odpraviti obstoječe napake. Ali ne daje morda Cerkev v tem oziru garancij s svojimi vzvišenimi nauki o Bogu, pravičnem sodniku, s svojo zapovedjo o ljubezni, po koji moramo ljubiti bližnjega kakor samega sebe? Cerkev obsoja najodločnejše vsako oduševanje; zatiranje ubožcev, vdov in sirot je vnebovpijoč greh. Vedno se je Cerkev potegovala za reveže, s svojimi sredstvi jim je izkušala z veliko požrtvovalnostjo lajšati trpljenje in od države je terjala in poudarjala, da se mora brigati tudi za nižje sloje. Toda socializem se teh naukov noče oprijeti, ampak jih celo z vso močjo napada.

Ko je izgubilo človeštvo najvišja načela življenja, tudi v etiki, v pravu, v politiki in sociologiji nima več nobenih načel, nobenih trdnih tal. Npravnost, morala je le fraza. Če ni svobodne volje, so pravice in dolžnosti le izmišljotine. Če ni posmrtnosti, je pravo le sila. Zato pa je v moderni družbi, moderni državi po načelu železnega Bismarcka: »Moč gre nad pravico,« dvignil glavo nadčlovek, ki stoji »onkraj dobrega in slabega«, ki je sam sebi Bog, ki mu je drugo vse le sredstvo, ki tepta kreposti in dolžnosti.

Strašne posledice tega naziranja, tega egoizma je pokazala svetovna vojna. Moderna veda se je bahala s svojimi velikanškimi iznajdbami in kulturnim napredkom; prav vsa sredstva tega kulturnega napredka so se pa izrabljala, da so ubijala človeka in njegovo dostojanstvo.

Spoznati natančno nasprotnike krščanstva, njihove nazore in tendence je dolžnost Orla.

Ko bomo do dna spoznali njih pogubne nauke, njih kvarni vpliv za narod, za človeštvo, se bomo oprijeli vere s tem večjo ljubeznijo kot najdragocenejšega biserja. In s tem se bo poglobila naša verska zavest.

Kako bomo vršili v tem pogledu svoje dolžnosti kot sinovi jugoslovanske mate-

re? Te dolžnosti poznamo. V »Zlati knjigi« so zapisane.

Orlovi največji sovražniki so sovražniki ljudstva, je vse ono, kar ljudstvo odtujuje veri, ga podivja. Med te sovražnike štejeemo slabo časopisje, nenravnost, pijančevanje, pretepanje.

Zato bomo odvrčevali ljudstvo od slabega tiska, bomo svarili ljudstvo pred krčmami, kjer se shajajo veri in napredku sovražni elementi. Orel bo vitez, ki kliče z Ozanamom: »Alons aux pauores! — Pojdimó med reveže!« In s krščansko ljubeznijo bo skrbel za bolnike in uboge, za zapuščene, bo skrbel, da se zatira pijančevanje, nesramnost, grdo govorjenje itd.

Med vsemi nadlogami, ki tarejo naš slovenski narod in ga žugajo, polagoma sicer, pa gotovo, oslabiti, da, celo uničiti, je gotovo alkohol in seksualna razbrzdavnost. To je sovražnik, hušji od Turkov, ki so klali in morili nekdanj po jugoslovanski zemlji.

Kje je ona trdna vera naših očetov, na katero so bili tako ponosni, katero so kot najdražjo svetinjo zapuščali naslednikom? Ob dnevih Gospodovih se polnijo gostilne in žganjarne vedno bolj.

Da, čim večji so prazniki, večje je pijančevanje, več je pretepanj, več pobojev, preklinjevanja, zabavljanja zoper vero, duhovnike itd. In s tem polagoma izginja vera iz src onih nesrečnikov, ki so vdani alkoholu. Saj ima brezverstvo najplodnejše polje med alkoholiki in brezversko časopisje se zlasti po deželi čita največ v gostilnah.

Bratje, naša naloga je, da stojimo v vrstah borcev zoper pijančevanje, ki je poguba narodova.

Dragi bratje! Globoko je posvečena naša ljubezen za bližnjega po Kristusovem nauku, globoko je posvečena tudi ljubezen do naroda, do rodnih bratov, do onih, ki so danes najbolj zatirani, zaslužjeni.

Ni jih med Vami ponosnih Orlov solne Goriške, ni mladega, čvrstega rodu iz kamenitega Krasa, ni jih bratov od Adrije, tudi od severa jih ni iz Zile.

Vprašamo z Zupančičem:

»O, kaj bo z Vami, vi mejniki štirje, Celovec, Maribor, Gorica, Trst?»

V Mariboru zborujemo danes! Slava njim, ki so ga rešili slovenskemu rodu in naši ljubljeni Jugoslaviji.

Orli, zavedamo se, kaj pomeni morje za Slovenijo, za Jugoslavijo, zavedamo se, da brez pljuč ne more narod dihati! In ta pljuča so za nas Adrija. Zavedamo se, da

je odtrgan od matere. Slovenije tako gospodarsko in narodno prebujen in izobražen del ljudstva. Poznamo trpljenje bratov onkraj demarkacijske črte od dneva, ko je stopila noga harlekina-Italijana na našo sveto zemljo, poznamo trpinčenje najboljših Jugoslovanov, poznamo 2000 letno romanško kulturo, ki je uničila slovenske in hrvatske šole, požgala narodne domove, uničila gospodarske in kulturne zavode.

Ljubezen do bližnjega nam nalaga, da poučujemo ljudstvo o pomenu te nesrečne svete zemlje na severu in jugu, da netimo domovinsko ljubezen, da pomagajo bratje bratom onkraj demarkacijske črte gospodarsko, gmotno in intelektualno.

Svoje mišice pa urimo, svojo voljo krepiamo, svoje vrste množimo, da bomo na dan, ki ima priti, pripravljeni!

Poglobljena verska zavest naj nam daje prepričanje, da se vsaka krivica maščuje in da stoletno preganjanje naroda ni uničilo, ker je bil veren in npravno neizkvarjen. »Telesa moč, duha krepost« ga bo ohranila tudi v bodoče v vseh viharjih in bojih, v vsem velikem trpljenju!

Velika, silna volja in delo sta ustvarila Jugoslavijo; velika, silna volja in delo bosta uredila državo na pravem temelju in rešila zaslužnjene brate.

Naše geslo pri tem delu bodi:

»Branimo pravico, borimo se proti krivicam!«

Končam s prelepo pesmijo svojega očjega rojaka dr. Remca, ki velja tudi za Orle in se glasi:

»Iz dalj in noči in viharja
prijezdil junak na ravan,
za njim plamenela je zarja,
jasnila jutranja se stran.

S teboj, junak naših dni,
blestečih pogumnih oči,
s teboj smo mi.

Mi nočemo žalostnih zvezd,
mi nočemo mračnih cest —
mi hočemo solnca žarečega
in dne na pot jasno vodečega.
Na ščitu junaku križ se blišči,
in v srcu mu vera in up gori.
Ljubezen pa meč mu je plameneč,
S teboj, s teboj, junak ti žareči!«

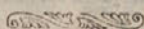
Resolucije.

Poleg organizatoričnega in tehničnega dela je povdarjati in skrbeti v orlovskih odsekih za poglobitev verske zavesti. Ta poglobitev se vrši:

I. Z versko vzgojo, rednim obiskovanjem ne le sv. maše, ampak tudi popoldanske službe božje, z apologotečnimi tečaji, s predavanji in podukom na fantovskih večerih. Kot mogočen pripomoček za versko poglobitev priporočamo čim pogostejše prejemanje sv. Eucharistije. Prazniki sv. Alojzija (21./6) ozir. če je ta dan delavnik, naslednjo nedeljo), rojstva Matere Božje (8./9.) in Brezmadežnega spočetja Marije Device (8./12.) so za vse Orle obvezni.

II. Orel spoznavaj natančno načela verskih nasprotnikov: svobodomiselcev, komunistov in nasprotnih mladinskih organizacij — in podiraj njih vpliv in delo!

III. Orel se bojuj proti vsem kvarljivim vplivom v narodu: pijančevanju, seksualni razbrzdanosti, pretepanju, grdemu govorjenju! Orel širi misel narodne zavesti med ljudstvom, zlasti pomoč za neodrešene brate, kar mu nareka krščanska ljubezen!

Orel in prosvetno delo.

Vseučil. prof. dr. Rožman.

Iz S. K. S. Z., matice vsega krščanskega prosvetnega dela, je zrasel Orel kot njen najlepši cvet. Od početka že so bili Orli najboljši sodelavci pri vsem izobraževalnem delu v naših društvih. Danes pa stojimo na mejniku razvoja katoliške mladinske organizacije, zato ne bomo gledali nazaj in presojali, kaj je Orel doslej storil za lastno in splošno ljudsko prosveto — ampak naprej hočemo upreti poglede na visoke cilje, do katerih moramo prispeti in do katerih bomo prispeli, ker hočemo!

Cvet katoliške izobraževalne organizacije smo Orli! Cvet, bogato oplojen in oplojajoč še druge vse, ki so združeni v tej organizaciji. Orli naj ne nosijo seme prave katoliške omike samo v dušah svojih, ampak naj so sejavci, ki polagajo klena zrna prosvete tudi v srca in duše drugih. Največja sila naše organizacije leži v izobrazbi. V temeljiti izobrazbi se prelivajo životvorne ideje v mase ljudstva, ki uravnavajo nepremagljivo moč ljudskega stremljenja k pravim ciljem sre-

če in blagostanja. Pač se omalovažuje od gotovih ljudi katoliško prosvetno delo med narodom, govori se o »laži-inteligenci«, ki vodi narod v »temo nezavednosti«, a že danes smemo ponosno povdariti, da so katoliško organizirane plasti našega naroda višje in temeljiteje izobražene nego druge, na tem potu ni meje. Prosveto moramo še poglobiti in razširiti med člani Orla in med ljudstvom.

Izobrazba je narodu in posamezniku za klad, kakor ga večjega ni v naravnem redu stvari. Po spoznavanju resnice se bližamo vedno bolj praviru vse resnice, Bogu-Stvarniku. Kar veš, kar znaš, je tako spojeno s teboj in s tvojim duhom, da bo šlo s teboj v večnost in tam se bo tvoje

popolnega vzor-človeka: »Bodite popolni kot je vaš Oče v nebesih popoln.«

Ko govorim o tem idealnem, prosvetnem delu Orlov, mi je odgovoriti na dvojno vprašanje, namreč v čem in kako naj Orel sebe in druge izobrazuje.

I. V čem? Kratko rečeno v vsem, kar je mladeniču, možu v javnem in zasebnem življenju potrebno, kar mu more koristiti ali življenje mu olajšati. Vprašanje je le, kaj naj bi v prvi vrsti in posebno obsegala prosveta, katero naj Orel goji in širi.

a) Vse nam sorodne izobraževalne organizacije v drugih državah so gojile eno panogo prosvete, katere mi doslej nismo,

Slavnostno orlovsko zborovanje na Glavnem trgu v Mariboru 1. avgusta 1920.

znanje spopolnilo v gledanju božjem do nedoumljivo visoke stopinje. Ravno zaradi tega pa nudi globoka izobrazba že tu na zemlji najgloblje veselje, neskaljen užitek. Orel uri, utrjuje in vadi telesne moči v telovadbi, duševne sile v izobraževalnem delu — po tej dvojni poti hoče dospeti do kar najvišje človeške popolnosti, ki je sploh mogoča.

Ponovno se je v zgodovini človeštva pojavilo stremljenje, vzgojiti takozvanega nadčloveka, telesno in duševno brezhibnega, do skrajnih mej spopolnjenega človeka. Vsi ti poizkusi pa so se žalostno izjalovili — ker so hoteli doseči ta cilj brez krščanstva. Le temeljita krščanska izobrazba duha in srca more vzgojiti

ker smo bili narod druge ali tretje vrste — t. j. državljanska izobrazba.

V novi naši ujedinjeni državi smo tudi mi državnotvorni in državo ohranjujoči narod. Zato moramo državo svojo, njeno osnovno in ustavno pravo, njene zakone vsake vrste poznati, seznaniti se moramo z državnim gospodarstvom, da bomo sposobni sodelovati pri urejevanju lastne države. V vseh odsekih bo potreben poseben državljanski pouk in sicer ali v obliki sistematične šole ali, kjer to ne bo mogoče, vsaj v debati o dnevnikih vprašanjih na fantovskih večerih.

b) Druga tej slična panoga je domovina ozna znanjska izobrazba. Naša ozka domovina se je razširila tja do vzhoda, tri-

je bratje so se združili v eno družino, bratje, ki so se doslej — žal — premalo poznali. Drugi so postavili krivične meje, visoke zidove med nas, so sejali nasprotstva med nas, so branili, da se ne bi spoznavali in vzljubili — zdaj so meje padle, zdaj je ena, enotna naša domovina. To svojo domovino moramo zdaj spoznati: njeno zgodovino, zemljepisno lego, bogastvo in lepoto; spoznati moramo ljudstvo s šegami in običaji, vrlinami in napakami; seznaniti se moramo s trojnim bratskim narečjem, z umetnostjo in književnostjo njihovo — velikansko je to polje izobrazbe in kako potrebna je, da se vez med nami še bolj utrdi. V vsaki društveni sobi mora biti na steni z emljevid naše države!

c **Gospodarska in politična** izobrazba ni v prvi vrsti naloga Orla, ker je nepolitična organizacija, ki vodi svoje delovanje neodvisno od političnih društev in strank. Vkljub temu pa vidimo v neodvisnosti orlovske organizacije najboljši predpogoj za dosego vzvišenega cilja: vzgoje poštene, krščanske, jugoslovanske mladine. Ozira pa se seveda na vse druge organizacije, ki imajo iste praktične krščanske cilje, jih podpira in jim pomaga. Zato pa naj Orel goji tudi gospodarsko-politično izobrazbo, v kolikor je potrebna za pravilno udejstvovanje in izvrševanje državljanjskih pravic.

d) Najvažnejša pa je danes **socijalna** izobrazba. Orel naj bi bil središče vse socialne vzgoje, saj zbira pod svojimi krili cvet izobrazbe zmožnih in željnih mladeničev. A socialne izobrazbe, kakor se naj vrši v Orlovskih vrstah, ne prištevamo k umski izobrazbi, ampak k srčni izobrazbi, ki je za popolnost človeške narave morda bolj potrebna kot umska, ki je vedno le nekaj polovičarskega, ako je srce surovo.

Ne samo spoznati potrebo socialnosti, ne, čutiti moramo socialno, tedaj bo soc. vprašanje rešeno. Ta socialni čut si mora vsak vzgojiti, da čuti z drugim, misli na svojega bližnjega, raje sebi kaj odreče, da le more pomagati trpinu, da premaga v sebi sebičnost, egoizem, ki misli le nase, skrbi le zase, četudi bližnji poleg njega poginja. Vzgojiti se moramo v praktični ljubezni do bližnjega! V tem oziru imamo kažipot, kakor si lepšega niti želeli ne moremo, ki vodi res do najvišjih vzorov človeške in krščanske etične popolnosti, imamo »Zlato knjigo«. V njej imamo navodilo za srčno omiko, za plemenitost mišljenja. Ta knjiga nam bo vedno neizčrpljiv vir za etično globoka navodila. Prav po-

sebno povdarjam, da moramo s to najvažnejšo vzgojo socialnega čuta začeti pri naraščanju, ki je še mnogo bolj dovzeten za vsako plemenito mišljenje. V najmlajših srcih že moramo vzbuditi socialni čut, ali z drugimi besedami: vsa orlovska vzgoja meri na to, da bo zapoved krščanske ljubezni do bližnjega vodila vse naše mišljenje, govorjenje in delovanje.

Na to vzgojo moramo polagati največjo pozornost, tako, da naj se uvedejo v O. Z. tudi tekme za krepostno življenje, za umsko in srčno izobrazbo, da bo vsakemu članu dano bodrilo za kar moč najsijajnejši napredek v tej dvojni izobrazbi, kakor vzpodbuja tehnična tekma h kar največji vaji v gibčnosti in moči telesa.

II. Vprašanje je pa, kakonaj Orel vrši to izobrazbo na sebi in drugih. Redna in izredna sredstva so nam v orlovski organizaciji na razpolago.

Redna sredstva:

a) **Fantovski večeri**. Vršiti se morajo redno, posebno v zimskih mesecih, ko je več časa na razpolago. Fantovski večer mora biti privlačen za Orla, da se ga že ves teden veseli, torej mora biti živahen, snov, ki se obdelava, aktualna, ki se tiče vseh in vsacega, da vsakdo more posegati v razgovor. Morajo biti res prijeteljski, bratski sestanki, brez ozkosrčne formalnosti, na katerih se vrste deklaracije, govorniški poizkusi, petje in pa temeljiti referati s podrobnim razgovorom. Vsak, ki je vodil fantovske večere, mi bo pritrđil, da je največja težava, zbrati pravo snov, ki splošno zanima, in pa če je že snov zbrana, najti potrebnih virov, gradiva in podatkov. Posemezen tega ne more storiti, za to bo morala skrbeti Orlovska zveza. Ta naj izdela obrise, načrte za aktualne fantovske večere, ki na njih dostavi vsakemu odseku, da na ta način pomaga voditelju večera.

O. Z. pa tudi ni vsevedna, zato naj odseki javljajo svoje želje, sporočajo svoje skušnje in potrebe.

V izpodbudo vsem odsekom pa vodi O. Z. tudi kontrolo nad izobraževalnim delom s tem, da zahteva od odsekov mesečna poročila in da poročevalci obiskujejo in pregledavajo svoja okrožja.

Tudi naraščaj mora imeti nekaj sličnega kakor so fantovski večeri v primerni obliki, da te čisto mlade člane pridobimo notranje in duševno; da se v zgodnji mladosti navzamejo idealnega duha »Zlate knjige«.

b) »**Mladost**«, naše glasilo je eno najboljših sredstev orlovske izobrazbe.

Ima pa še vse pre malo naročnikov v naših vrstah. Zakaj jih nima več? Ne verjamem skoro, da bi gmotno vprašanje igralo pri tem tako važno ulogo! Čitati je ne znajo, zato jih ne zanima, ne čutijo potrebe po lastnem glasilu. Mnoge je treba na fantovskih večerih še-le učiti čitati in razumevati vsebino »Mladosti«. Lorej; težje, važnejše članke čitati in razlagati pri fantovskih večerih; tudi poročila raznih odsekov, da se vidi, kako delujejo drugod, s kakšnimi težkočami se bore, kakšno požrtvovalnost kažejo. Kdor »Mladost« razume, jo bo rad čital; kdor jo pa čita, bo iz nje zajemal pravi orlovski duh. Poleg »Mladosti« naj člani pridno uporabljajo društvene knjižnice. Tudi knjižnico rabiti se mora človek naučiti. Fantje nimajo včasih ravno mnogo časa za čitanje, da pa bodo ta čas izrabili v največjo korist, naj vzamejo le take knjige v roke, ki so vredne, da se čitajo, ki nudijo človeku plemenit užitek in poduk. Zato mora O. Z. sestaviti in objaviti seznam knjig, ki se Orlom posebno priporočajo.

Knjižnica je sploh neobhodna za izobrazbo. Vsak voditelj pa ne more imeti bogate knjižnice, ki bi mu nudila vse potrebne pripomočke pri vodstvu odseka. Zato naj O. Z. osnuje zvezno knjižnico, ki bi bila na razpolago vsem voditeljem odsekov.

Velikega pomena za splošno ljudsko izobrazbo so gledališke predstave, seveda samo take, ki nudijo res igralcu in gledalcu več kot neumne burke. Orlovska organizacija nima sicer naloge in namena prirejati igre, za to so izobraževalna društva. Pač pa naj člani po svojih močeh sodelujejo pri dramatskih odsekih, kajti vzajemno delovanje vseh krščanskih kulturnih društev je za prospah in procvit izobrazbe brezpogojno potrebno.

Izredna sredstva:

a) Tečajji: Doslej je O. Z. prirejala samo tehnične tečaje, da so se izvežbali potrebni vaditelji. Ravnotako nujni pa so tudi tečajji za organizatorično in izobraževalno delo, ker povsod opažamo, od vseh strani slišimo, kako da primanjkuje zmožnih in navdušenih voditeljev orlovske orlovske organizacije. Kršč. socialna zveza, strokovna zveza in kmetska zveza so in bodo še v bodoče prirejale razne tečaje. Teh naj se v prvi vrsti udeležujejo Orli. A tudi O. Z. mora to storiti in sicer najprej temeljitejše tečaje v naših kulturnih centrih za izbrane voditelje, da dobimo iz orlovskih vrst samih sistematično izvežbanih delavcev, ker dosedanji, po stanov-

skem delu preobloženi ne morejo vsega vršiti. Pozneje, ko se bo že vzgojilo več voditeljev, pa se bodo morali širom domovine vršiti manjši tečajji, po dekanijah morda, katerih se od vsakega tečaja udeleže najbolj zmožni in najbolj navdušeni mladeniči. Vi vsi čutite ter iz izkušnje veste, kako neobhodno potrebni so ti tečajji — brez njih je sploh temeljitejše prosvetno delo nemogoče.

Na dve reči bi še posebej opozoril: 1. Ne zadostuje samo, da se izobrazijo izmed orlovskih vrst voditelji, ampak morajo biti tudi zmožni to, kar sami vedo, drugim v primerni obliki povedati, javno braniti naša načela pred napadi in pobijati zmotna načela drugih — zato je potrebna govorniška izobrazba. Posebne govorniške tečaje bo treba napraviti, ali po odsekih, kjer je to mogoče, ali po okrožjih; vsaj na vsakem daljšem tečaju naj bodo tudi praktične govorniške vaje. Prvi govorniški poizkus pa naj bo prosta diskusija na fantovskih večerih. Drugo pa je to, da se oživi zopet Krekova takozvana »gospodarska šola«, ki naj traja čez zimo (4—5 mesecev) in naj ima značaj »ljudske univerze«. Iz te šole bodo izšli tudi voditelji orlovske organizacije.

Da pa sledovi tečajev ne bodo prehitro izbrisani, naj vsaki predavatelj da vodilne misli in predloge svojega predavanja v kratkih, krepkih stavkih udeležencem v roke, da imajo tako nekako navodilo, po katerem bodo pri svojem odseku delovali in druge pri delovanju vodili.

Pri vsem izobraževalnem delu na fantovskih večerih in pri tečajjih mora biti za podlago nek sistem. Po jasnem načrtu se mora vršiti vzgoja in prosveta našega naroda. Najboljši naši razumniki, posebno Krekovi učenci in pa poznavatelji ljudstva, njegovih potreb in slabosti, morajo izdelati tak načrt, po katerem bomo potem vsi v vzajemnem in požrtvovalnem trudu vršili važno prosvetno delo med Orli in po Orlih med našim ljudstvom. V tem delu nas nihče ne bo in ne sme prekositi.

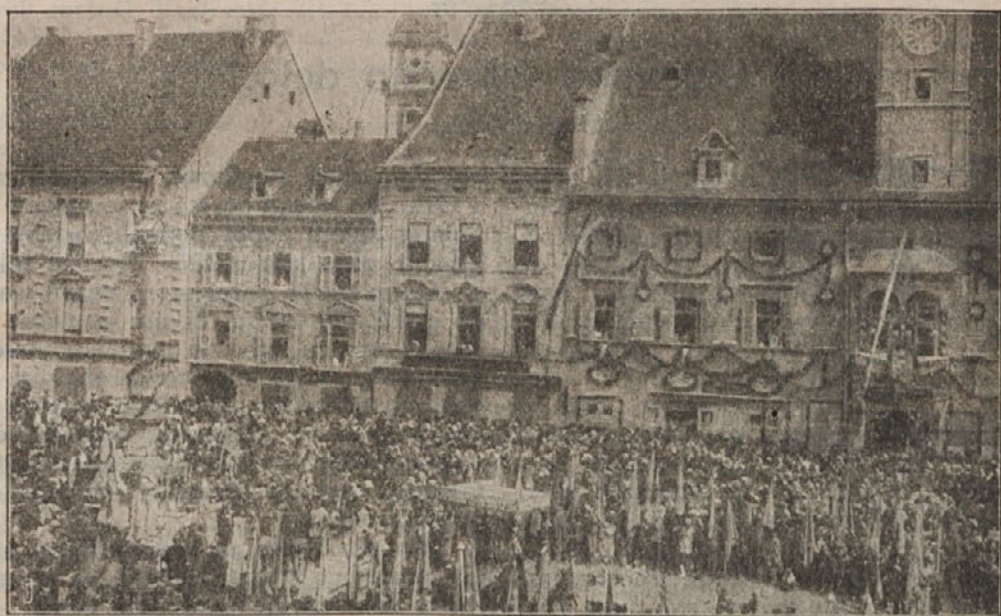
b) Poučni izleti. Orlovski odseki in cela okrožja delajo pogostoma izlete k raznim prireditvam. Vsak tak izlet naj bo obenem tudi poučno potovanje. Pa tudi nalašč naj se prirejajo poučni izleti, posebno ob sklepu tečajev. Vsak korak v naravo nam da priložnost poglobiti zemljepisno, naravoslovno in zgodovinsko znanje. Vsako še tako majhno industrijsko ali gospodarsko podjetje nam daje vpogled v novo iznajdbo, v nov način proizvodnje ter nam razširja obzorje. Vsak pohod v božjo

naravo nas uči spoznavati sledove božje lepote in se radovati njegove dobrote — tako se razvija čut za lepoto in estetiko. Ako se bo vsak izlet porabil tudi v izobrazbo, bodo naši mladeniči sami začeli gledati svet z drugimi očmi ter odkrivali lepote in bogastvo v knjigi večnega Stvarnika, katerih doslej niti zapazili niso.

Tako sem površno načrtal obseg in način orlovskega prosvetnega dela, ki seveda sloni vedno na načelih, katere nam daje živo krščanstvo. Kadar se boste Vi, bratje, kadar se bo posebno bodoči orlovski rod, naš naraščaj, po teh načelih izobrazil in vzgojil — tedaj bo Orel res cvet in vzor človeštva, tedaj bo Orel najtrdnjši temelj države, kvas socialnega živ-

in poglobiti, posebno z ozirom na vprašanja, ki jih je rodila ruska revolucija. Ker je ta izobrazba v prav ozki zvezi s politiko v splošnem in ožjem pomenu, zato mora orlovska organizacija širiti in utrjevati državljansko zavest ter tako usposobiti svoje člane, da morejo samostojno presojati programe strank, zlasti pa se zavedati velikega pomena enotne ljudske stranke med Jugoslovani.

2. Poleg umske izobrazbe je posebna moč orlovske organizacije izobrazba v volje in srca kakor jo načrtava »Zlata knjiga«. Da vzgojimo družbo bodočnosti, moramo že naraščaj z vsemi pripomočki vzgajati v socialni smeri, kar je mogoče le v duhu krščanske ljubezni, smozataje in

Slovesna služba božja na Glavnem trgu v Mariboru pod kipom Matere božje.

ljenja, ker bo res organizacija telesno krepke, umsko prosvetljene, duševno in moralno zdrave mladine!

Resolucije:

1. Orel kot bistven del krščanske prosvetne organizacije ima nalogo med svojimi člani in po njih med krščanskim ljudstvom gojiti vse panoge umske izobrazbe, posebno še one, ki so za sodobne razmere najvažnejše in sicer socialno, državljansko, domovinsko in gospodarsko-politično.

Dasi je Orel del nepolitične kulturne organizacije, je treba gospodarsko in socialno izobrazbo v njegovih vrstah razširiti

odpovedi. Ista socialna vzgoja pa je potrebna tudi za člane. Da se bo ta stran izobrazbe v bodoče temeljito gojila, se izrekamo načelno za to, naj se poleg tehničnih vrše tudi prosvetne tekme.

3. Sredstva te vzgojne izobrazbe so v prvi vrsti fantovski večeri, ki so poleg te lovadbe najvažnejši del orlovske organizacije. Da bodo ti večeri dosegali svoj smoter, naj O. Z. izdaja redno načrte in obrise najaktualnejše snovi, ki naj se na fantovskih večerih obravnava. Vsak odsek pa naj O. Z. sporoča svoje želje in izkušnje. O. Z. mora slično kakor o tehničnem delovanju voditi kontrolo tudi o izobraževalnem delu odsekov.

Istotako se morajo vršiti redni sestanki naraščaja, da se že ti vzgoje po načelih »Zlate knjige«.

Da bodo društvene knjižnice, katerih se Orli poslužujejo, pomagale pri vsestranski izobrazbi, naj se izdela sistematičen seznam knjig, ki se Orlom priporočajo. V Ljubljani pa naj se osnuje vezna knjižnica za voditelje orlovskih odsekov.

Da se dvigne zmisel za lepoto in umetnost, se priporoča, da člani odsekov pridno sodelujejo pri pevskih in dramatskih odsekih izobraževalnih društev.

4. Da se izmed orlovskih vrst samih vzgoje zmožni voditelji, so neobhodno potrebni organizatorični tečaji, pri katerih naj se gleda tudi na govorniško

izobrazbo. Orlovska Zveza naj najprej prireja osrednje tečaje za duševne voditelje odsekov in čim bo dovolj moči na razpolago, manjše tečaje po dekanijah, katerih naj se udeleže zmožni fantje iz vseh fara. Pri tečaju se morajo dati udeležencem najvažnejše smernice predavanj tiskane v roke.

Pozivljamo SKSZ, da zastavi ves svoj upliv, da se zopet omogoči gospodarska šola z značajem ljudskega vseučilišča in izposluje od vlade potrebne prostore in gmotno vzdrževanje.

Kot zaključek teoretične izobrazbe naj se prirejajo poučni izleti posebno v gospodarsko, industrijsko ali zgodovinsko zanimive pokrajine naše domovine.

Orlovsko tehnično delo.

(Jernej Hafner.)

reden je bil ustanovljen I. telovadni odsek S. K. S. Z., je že razpravljaj Ivan Podlesnik v »Pismih slovenski mladini« v »Domoljubu« 1906 o dvojnem torišču dejstvovanja naše mladine: o telovadbi in izobrazbi uma, volje, srca. Od prvega početka je imelo telovadsko gibanje v okvirju S. K. S. Z. višji nego zgolj telesnovzgojni smoter, ker je izšlo iz idej polne matice slov. kat. nar. prosvete S. K. S. Z. in ker je vzniknilo deloma tudi kot reakcija proti Sokolu, ki je brez višjih načel gojil le kulturo telesa in se, zvesto sledeč Tyršovemu češkemu Sokolu, postavil več ali manj na brezversko, Cerkvi sovražno stališče, a nikoli ni mogel zajeti ljudskih mas v svoje okrilje. Z. T. O., pozneje Z. O., je imela med sodelavci inteligenti skoraj izključno le za organizatorično in izobraževalno delo vnete voditelje, ki so duševno obvladovali voditelje tehničnega dela in njegove zagovornike. V dobi 1907 do 1912 je vsled tega odločno prevladovalo organizatorično in izobraževalno delovanje, iz načelnih, seveda tudi praktičnih ozirov: hoteli so čimpreje zajeti maso mladine, da jo organizirajo na katoliškem programu.

Šele potreba priprave na katol. shod 1913 in nastop ognjevitiga M. Peterlina

sta dala večji povdarek telovadski vzgoji v Orlu. Po vojski pa, ko se je največ s tehničnim delom zopet poživilo orlovstvo, je končno obveljalo načelo: Orel je telovadna organizacija, torej mora resno, smotreno gojiti telovadbo, ki mu je nujno sredstvo v dosegu njihovih namenov, telo njegovi duši, razlog njegovega obstoja, pogoj obstoja in vzleta. Tehnično delo je zmagalo v boju za obstanek, postalo je priznana podlaga in izhodišče orlovskega delovanja, zunanja tvorilna moč orlovske organizacije.

Spoznali smo pa tudi potrebo, izvesti vse posledice iz tega načela; da je namreč treba dati tehničnemu delu okvir, smer, podrobni načrt, ustvariti pomožna sredstva, vzgojiti sposobnih voditeljev. Prvi Orli so izšli iz sokolskih vrst. Prinesli so v orlovske telovadnice znanje, ki so si ga pri Sokolu pridobili. Kakor so bili v organizatoričnem ter izobraževalnem delu izvirni in so visoko nadkriljevali na idejah vedno nejasnega in ubožnega Sokola, tako so v tehničnem oziru črpali skoro izključno le iz Tyršove, v slabo slovenščino predstavljene, sokolske zakladnice. Naziv-slovje, poveljevalni jezik, kroj, pozdrav, orodje, telovadni sestav, vse je bilo sokolsko.

Orlovsko gibanje je pod tem dejstvom veliko trpelo: ta sestav in njegov jezik za naše ljudske vrste ni najboljši, vedno očitane plagijatstva je morilo samozavest Orlov in samoniklemu, potrebam naše organizacije odgovarjajočemu razvoju je

manjkala podlaga. Tehnično delo je bilo večkrat nesmotreno hvatanje za slučajno opaženimi vrstami vaj. Imeli nismo svoje literature, ne smotrenosti, ne načrta, morebiti niti resne volje, da si zgradimo lasten sestav.

Leto 1919/20 pa je dalo Orlom z Vadnikom, (ki ima tudi svoje nazivoslovje) in Poslovnikom prvo temeljno podlago, da si z mariiborskim taborom začne graditi samosvoj tel. sestav. Že danes sme biti Orel ponosen na tehnične uspehe povojnega napornega, smotrenega dela. (Vadnik, Poslovnik, Mladinske igre, Tekmovalne vaje, Note, Pesmarice, tel. učitelji, tečaji, nastopi, akademije, novi odseki, Orlice, naraščaj).

Organizacija tehn. dela je dobra v svoji sestavi. Vsak o d s e k ima svoj vadiateljski zbor, pod vodstvom načelnika, ki vodi, ureja in nadzira tehnično delo, skrbi za napredek in razvoj. Okrožni vadiateljski zbor, sestojč iz načelnikov in podnačelnikov odsekov, vodi in nadzira tehnično delo v okrožju. Vadiateljski zbor O. Z. mora opravljati to nalogo za celo O. Z.: skrbi za tehnične članke v »Mladosti«, izdaja knjižice, telovadne načrte, vaje, izvršuje revizije, odloča kot najvišja instanca v tehničnih zadevah. Ta ustroj je dober. Izpopolnil naj bi se z nastavitvijo enega ali dveh telovadnih učiteljev, z založitvijo obširne tehnične knjižnice, ki bi posojala tudi na deželo, arhiva (z dokumenti tehničnega dela) in kronike. Za revizijo tehničnega dela odsekov naj se vpeljejo posebne pole, ali vsaj prepisi organizatorično-tehničnih revizijskih pol. Posebno paznjo naj se posveča temeljiti tehnični izobrazbi (teoretični in praktični) inteligentov-Orlov, ki bodo sposobni zgraditi Orlovski zvezi njenim potrebam ustrezajoč telovadni sestav.

Sestav (sistem) je smotrena ureditev delov v organično celoto. Telovadni sestav je smotrena ureditev in spojitve raznovrstnih telesnih vaj v organično celoto. Orlovski telovadni sestav mora biti: Načelom in potrebam v O. Z. včlanjene mladine odgovarjajoča spojitve in ureditev telesnih vaj v organično celoto. Orlovski Poslovnik pravi, da »Orel goji telovadbo vseh vrst«, ne da bi izrecno vaje navajal ali dal vsaj okvir in smer ali določil težišče orlov. tehn. dela. To važno opravilo naj izvrši mariiborski tabor, ki mora otvoriti novo razvojno dobo orlovskega poleta, kj ga je prekinila vojna in ga je v nekako predvojno stanje vzpostavilo povojno delo O. Z. Iz slučajnostnega, prigradnega kaosa dose-

danjega tehn. dela, iz splošnoveljavnih telovadnih načel in iz zahtev našega članstva moramo pod ozirom orlovskih organizatoričnih načel in potreb zvariti določen orlovski telovadni sestav.

Vsaki telovadni sestav ima namen, gojiti telesne vaje v dosegu telesne moči, prožnosti in zdravja telovadcev. Ločijo pa se sestavi v mogočem med seboj: glede obsega vaj, poudarka ene ali druge vrste vaj, tega ali onega namena telovadbe. Nemci, Čehi smerijo z Jahnovim ozir. Tyršovim sestavom na jačenje najširših plasti naroda vsestransko, a goje zlasti vneto orodno telovadbo in so organizirani ponajveč med meščanstvom. Francozi so se organizirali pod vplivom ideje revanša, v militarističnem smislu in smerijo na vzgojo duha in telesa za vojsko. Angleži in Amerikanci ljubijo zlasti sport in lahko atletiko. Švedi goje predvsem higijenično telovadbo, naravní sport in lahko atletiko. Ponekod prevladuje skautstvo. Eni se omejujejo zgolj na vzgojo telesa, drugi skušajo vplivati tudi na voljo in razum, nikjer pa ne najdemo tel. organizacije, ki bi hotela vzgajati članstvo v vseh ozirih, kakor naš in čehoslovaški Orel.

Ako hočemo določiti orlovski telovadni sestav, moramo predvsem dvoje obstoječih dejstev upoštevati.

1. Orel druží v sebi vse sloje, predvsem pa mladino delavskih stanov, ki je ubožna in od stanovskega dela upehana zahaja v precej oddaljene telovadnice. 2. Orlovstvo je življenski program za sosomeznika in družbo. Vzgojiti hoče versko-narodnemu gibanju med Slovenci in Jugoslovani trdnih značajev, državi in narodu na duši in telesu zdravih, močnih, čednostnih, sposobnih članov. Na versko-narodni podlagi hoče krepiti telo v meah krščanske pravnosti, v harmonični zvezi z vzgojo razuma, volje in srca. Verski in narodni misli duha naj služi krepko, prožno telo. Vsestransko harmonično razvit in izpopolnjen človek naj bo zrel sad, ki zori v orlovskem gnezdu družini, narodu, državi. Cerkyi in človeštvu sploh v korist, čast, ponos.

Sestav bodi mnogoličen, privlačen, izčrpen. Dokler pa nimamo izgrajenega sestava, moramo skrbeti za temeljit, podroben načrt tehničnega dela.

Orlovski telovadni načrt dela obsegaj: teoretični pouk, telovadne panoge, vrste, načine, učna sredstva, načela, ki urejajo javne nastope in tekme.

I. Teoretični pouk: človeško telo (okostje, mišičevje, živčevje, srce), splošna

zdravstvena pravila, stanovska in telovad-
ska higijena (luč, zrak, voda, gibanje, delo,
telovadba), brezdelje, nezmernost, bolezn
(spolne, alkohol, nikotin, jetika, revmatiz-
em, epidemije), prva pomoč v nezgodah,
telovadna asistena, zgodovina telovadbe,
namen in način telovadnega pouka, načela
vzgojeslovja in poučevanja, nazivoslovje
(terminologija), poveljevanje, osnovni gibi,
prvine in sestave, telovadni prostor, orod-
je, obleka, telovadni načrti (za ure, letne
čase, naraščaj, orodna telovadba, tečaje,
nastope, različne razmere odsekov, čla-
nice, šole...), ženska telovadba, telo-
vadba za razne starosti, poklice, sposob-
nosti vrste, načela glede javnih telovadnih
nastopov in tekem.

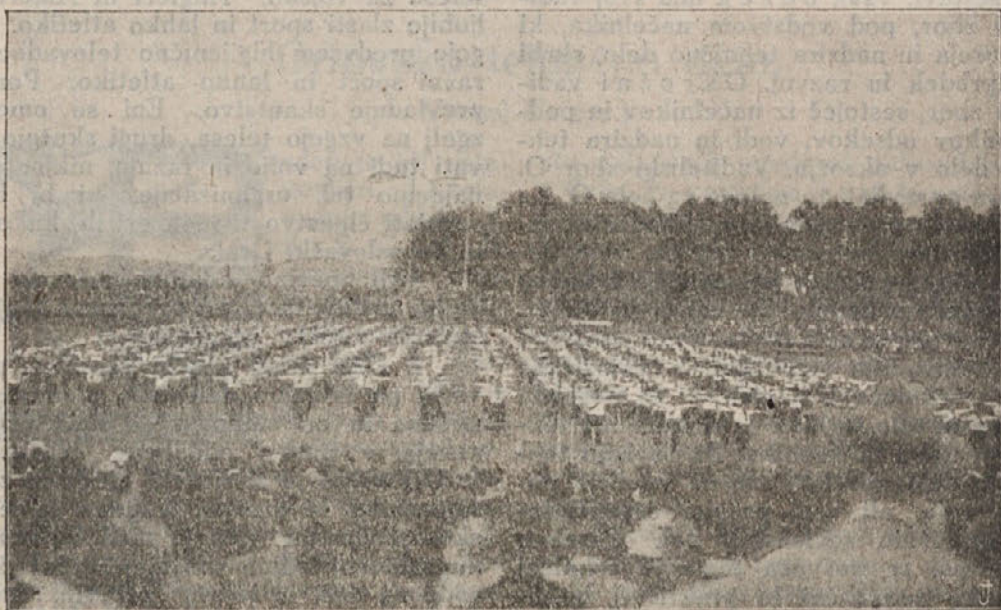
7. mladinske igre (v telovadnici, na
prostem, lovske, vojaške, skrivalne, zale-
zovalne, plezalne, plazenje, tek čez ovire,
zasledovanje);

8. skupine (z orodjem, brez orodja, za
vrste, odseke, okrožja, zvezo, alegorije, re-
dovne skupine, mirne, gibljive, kipi);

9. petje, trobentanje, fanfare, bobna-
nje.

Način pouka mora vsikdar upo-
števat predvsem: načela krščanske nra-
vnosti, higijene in vzgojeslovja, splošno iz-
obrazbo telovadcev, njih telesno razvitost
in zdravstveno stanje, individualnost in
spol.

Vaditelj mora skrbeti, da vsak telova-
dec dobiva prvi pouk poučnih stop-

Proste vaje Orlic pri javni telovadbi na Teznu 1. avgusta 1920.

II. Telovadne panoge in vrste

1. Osnovni gibi (prvine) in proste vaje
(sestavine), brez godbe, z godbo;

2. redovne vaje in rajalni pohodi (čla-
na, vrste, čete, prapora, zbor);

3. vaje z orodjem (palice, zastavice,
obroč, venci, drogovi, kiji itd.);

4. vaje na orodju (drog, bradlja, konj,
koza, miza, bruno, lestva, plezala, krogi,
viseči drog itd.);

5. lahka atletika (haja, tek, skok, skok
s palico, suvanje in metanje uteži, kopja,
boks, rokoborba);

6. šport (žoga, nogomet, plavanje, ves-
ljanje, kolesarjenje, jahanje, drsanje, stre-
ljanje, visoka turistika, plezanje);

njah, t. j. počenši od prvin v vseh pa-
nogah polagoma prehaja k sestavinam
tako, da vsak gib pokaže, razloži, s telo-
vadcem ponovno vadi in ponavlja, nikdar
ne pričinja sestavin, če ta še ne obvladuje
prvin, ne sme javno nastopiti, če ni na-
predoval po učnih stopnjah. V notranjem
tehničnem delu ne smejo vplivati razun
našteti nobeni organizatorični oziri (agi-
tacijski, manifestacijski, slavohlepje).
Orlovski telovadni načrt mora postati tem-
elj naši mladini primerni telovadni šoli,
sposoben, da pribori Orlu tudi vstop v
šolo in kasarno, koder hoče za vsako ceno
Sokol s svojim sestavom dobiti patent in
monopol.

Bratje! Najvažnejše delo O. Z. — z ozirom na časovne razmere v naši deželi in državi — je snovanje, vpeljava in dosledna izpeljava lastnega telovadnega načrta. Smotrenost, urejenost, olajšanje dela daje organizaciji privlačno silo, ugled, možnost razvoja in napredka.

Priporočam, da se z vso resnostjo in nujnostjo oprimumo tega dela, se zedinimo za osnutek telovadnega načrta, določimo, kaj in za koga je obvezno (minimalni okviri, ki se v nekaterih točkah vsako leto izpremenijo in privzemajo vedno nove vaje iz maksimalnega okvira), ker načrt v celoti mora biti maksimalni okvir, obsegati mora vse vrste vaj, ki jih v ugodnih prilikah hoče O. Z., po vseh ali vsaj v nekaterih odsekih gojiti, stalno ali pa vsaj začasno.

Resolucije,

na podlagi referata in debate sprejete na orlovskem zborovanju v Mariboru dne 31. julija 1920.

I. Telovadna organizacija slovenske krščanske mladine goji telovadbo vseh vrst — po načrtih in načinu, predpisanem od vaditeljskega zbora O. Z.

II. Orel ne stremi za rekordi, ampak za sistematično telesno vzgojo delavne mladine vseh stanov k moči, gibčnosti in zdravju v okvirju katoliške mravnosti in na podlagi načel Zlate knjige.

III. Tehnično delo v vrstah O. Z. mora biti v vedni zvezi in skladnosti z organizatoričnim in vzgojnim delom, kateremu je podrejeno, kakor telo duši ali sredstvo namenu.

IV. Vsi Orli so obvezani gojiti: teoretični pouk, osnovne gibe, redovne vaje in skupine; telovadci pa poleg teh tudi še: proste vaje, vaje z orodjem vsaj ene vrste,

na orodju, vsaj ene vrste, iz atletike vsaj pohod, tek in suvanje uteži, dalje vsaj dve vrsti iger na prostem, petje (enoglasno) koračnic in trobentanje.

V. Težjo orodno telovadbo naj goje le odseki, katerim so dani pogoji zato ali si člani žele. Sicer ni obvezna.

VI. Vaditeljski zbori morajo v okviru in na podlagi resolucij I.—V. sestavljati točne načrte in po njih voditi tehnično delo v svojem delokrogu. Obvezani so s študijem strokovne literature širiti in izpopolnjevati svoje znanje.

VII. Tehnični tečajji se morajo vršiti točno po načrtu, ki se mora razmeram primerno pravočasno izdelati in udeležencem objaviti.

VIII. Tehnične revizije odsekov se vrše jeseni in spomladi ter pred javnimi nastopi, ki jih mora prireditelj vsaj 10 dni prej, v podrobnostih naznaniti Orlovski Zvezi. Obsegajo pregled teoretične in praktične telovadne vzgoje.

IX. O. Z. naj podpira Orle-dijake, ki se bavijo s tehničnimi študijami, poveča naj tehnično knjižnico z nakupom strokovne literature in izdajanjem lastnih spisov po načrtu, pridobiti si mora večje število tehničnih voditeljev, skrbi naj, da si odseki grade telovadnice in igrišča po načrtu, odobrenem od O. Z.

X. O. Z. sprejme v referatu obrazloženi telovadni načrt, ki ga predpisuje vsem odsekom kot obvezno podlago in vodilo tehničnega dela. Pri tekmah se mora ocnjevati tudi teoretično znanje. ska načela z Orli.

XI. Orodna telovadba naraščaja naj se omeji na zdravstveno dopustno mero.

XII. Pri sestavi težjih vaj naj se vaditeljski zbor posvetuje z zdravniki.

Mariborska javna telovadba.

(1. avgusta 1920 na Teznu pri Mariboru.)

Fr. K.

sako tehnično delo zahteva časa, da dozori, in uspeva samo v neprestanem razvoju sil. Z vojsko je O. Z. prenehala tehnično delovati in ko se je po vojski zgani-la, je videla, da

ima pred seboj nov zarod, kar je pa starega, je trenutno tako oslABLJENO, da mu je treba iskati najprej moralnega ravnotežja. Zato je bilo naravno, da smo po vojski napeli vse moči v organizatorično smer. Zveza se je širila, vse moči so se razvile v tehničnemu delu nasprotni smeri. To se še danes ni umirilo in se še ne bo; dokler nimamo močnega tehničnega zbora, bo vse delo sredobežno borenje sil med seboj; znak krize početkov. Ali mislite, da je 13.

Iet doba, ki za tehnični napredek res foliko pomeni? To so še vedno malone začetki, utrjevanje se šele začne.

Mariborskega tabora je bilo treba, predvsem pa telovadnega nastopa, ki naj bi bil prva trdna točka našega dela po vojski: postaviti si je treba zrcalo in se neusmiljeno pogledati v njem! Odnosi odtod spoznanje, da telovadna organizacija mora tehnično delati, silno delati, da morejo biti potem uspehi vsaj znatni — spoznaj, da tu ni zanašanja na dobro usodo, da je treba realno delati z dejstvi, da je tu računanje; iz navdušenja se nič ne posreči, le iz znanja se pokaže uspeh — a še ta v celoti pomanjšan.

Zato tudi mariborski nastop ni mogel nuditi tistega, kar so upali ljudje dobre volje in nezadostnega poznanja pravil tehničnega dela.

Tako veliko delo potrebuje podrobnege načrta, na katerem ne sme nihče nič izpremeniti, ker nobene slučajnosti biti ne more. Telovadišče ne sme biti nič približnega, temveč priglašeni telovadec odmerjen prostor. Vzoren nastop bi moral imeti prej rezervo kakor prevelik prazen prostor. Iz uvoda sledi, da to sedaj ni bilo mogoče, moralo bi pa kmalu biti. Telovaden nastop je že davno prej sklenjen račun, telovadec je številka, ki mu je treba že vrednost že vnaprej določiti in to vrednost obdržati! Le malce se more tak račun raztegniti ali skrciti. Sedaj pa pomislimo, da smo imeli pri javni telovadbi okroglo 200 ljudi (ne mož!) manj, ker marsikomu vreme ni prijalo. Tu je drugi vzrok nepopolnosti našega nastopa. Ni še dovolj pravega telovadskega duha v naših vrstah.

Tribunam priznajmo vse praktične prednosti, telovadišče samo pa vendar ni bilo brez hibe. Izhodna tribuna namreč ni bila simetrično postavljena in je zlomila srednjo linijo pri pogledu z glavne tribune, kar je delalo slab utis tudi na nastop.

Ker je bila sobotna glavna skušnja brez haska, je bil nastop sam gola improvizacija. Povrhu pa je celo prireditve v nedeljo popoldne ogrožala ploha za ploho.

Prvi so nastopili francoski gostje. S svojim pravorom na čelu so prikoralili v najhujši plohi na telovadišče. Njihove proste vaje, atletske estetičnega značaja, so vsebovale skoro vse glavne gibe proste telovadbe od posameznika do celote in skupin. Discipliniranost, preračunljivost in harmonično kakovost vseh telovadcev zahtevajo te vaje. Zato je bilo naravno, da so pri svojem številu (15) imeli tudi rezervo.

Videli smo sigurnost, kakršna ni v naših krajih doma.

Pod vodstvom bratov Kržana, Prikryla in Peterlina je sledil nastop češkega in slovenskega orlovskega članstva. Gotovo je bil imponanten prihod 700 telovadcev k prostim vajam; pa kaj, ko se je prvotni utis takoj začel zmanjševati. Kar mora biti telovadcu v krvi, zmisel za celoto, pogled naprej in hkrati vstran; kritje in ravnanje ni bilo docela zadovoljivo. V masi je tak nastop treba uriti in uriti — pri nas smo ga pa napravili takorekoč na prvo roko. Peterlinove članske proste vaje so bile vendar — razun prvih gibov prve vaje — precizno izvedene in med vajo je bilo kritje in ravnanje povoljno.

Isto bi bilo omeniti k nastopu čeških in slovenskih članic, ki so presenetljivo dobro izvajale svoje proste vaje; energičnosti in strumnosti pa pogrešamo tu v veliki meri — zlasti v vodstvu — in treba bi bilo dela odločne roke. Proste vaje je izvajalo 500 članic.

Vaditeljske proste vaje (Peterlinove) s 400 telovadci so bile z lepšim nastopom v pohodu dovolj estetično proizvajane.

Simbolično izvajanje orlovske himne (br. dr. Pirca) po 350 slovenskih Orlicah je bila za oko najlepša točka; zato so jo morale ob splošnem navdušenju ponoviti. Videli pa smo tudi stvari, ki niso spadale k resnemu nastopu.

Vsled slabega vremena, ki je zapoznalo nastop, so morale odpasti posebne točke čeških gostov: vaje z valaškami (članstvo) in s kijami (članice); prav tako več naših točk.

Sledila je orodna telovadba. Na mokrem orodju in blatnih tleh brez blazin ni mogla priti do polne veljave. Čehi so telovadili v eni vrsti na bradli, Francozi na drugo in bradlji, naše članstvo na krogih, 6 drogovih in 3 bradljah z enkratno menjavo. Ta telovadba je pokazala, da je v mnogih posameznikih dovolj volje po napredku in resni vežbi, da posamezni Orli z eleganco izvajajo tudi najtežje vaje, splošno pa se vendar more trditi, da našim odrekom primanjkuje orodja, sicer bi bil tudi uspeh orodne telovadbe po številu večji.

Če nazadnje presodimo cel uspeh, vidimo, da je mariborska javna telovadba hotela pokazati stvarino, ki ji povprečno še nismo kos. Proste vaje vsaj so daleč presegle malega telovadca; njih tehnična vrednost tu ne prihaja v poštev. Treba bo začeti bolj spodaj, tam so naši uspehi, treba nam je najprej sigurnih tal. Skrbimo tudi, da damo boljšemu telovadcu dovolj

prilike do napredka. Resnega stremjenja v telovadbi in precejšnjih uspehov dosejanega dela pa ne more odrekati Orlovski Zvezi, kdor je pazno gledal nastop na Tezmem. Če upoštevamo še vojne in po-vojne razmere, v kakoršnih zbira in vadi

Orel svoje čete, sestavljene po pretežni večini iz delavskih vrst, moramo priznati: Orlovska Zveza je tudi s svojo javno telovadbo na I. slovanskem orlovskem taboru dosegla lep uspeh!

Kaj so delale katoliške organizacije v Mariboru?

1. slovanski orlovski tabor je imel tako privlačno moč, da je privabil veliko kulturnih in deloma tudi gospodarskih in političnih organizacij, ki so si kakor Orel izbrale za podlago svojega dela krščansko vero, in prišle so z Orlom vred delat. Naštel bom te organizacije in njih delo, ki so ga vršile na zborovanjih, da tudi »Mladost« ohrani v spominu sliko teh velikih dni veselja in dela.

Orlovska zveza (O. Z.) je pri zborovanjih razmotrivala, kako naj vrši Orel svojo prosvetno ali izobraževalno nalogo (dr. Rožman), kako naj se uredi in kakšen pomen ima za Orla telovadba (Hafner), kako se mora Orel versko poglobiti (dr. Česnik in dr. Justin) in kako naj svojo organizacijo izpopolni (Pirc). Tekmovalci so od četrtega dalje nastopali na Tezmem, vsi telovadci in telovadke pa so izvedli veličasten nastop k javni telovadbi v nedeljo popoldne.

Orliška zveza je imela podobne referate: o verskem življenju (Žirovnik), o izobraževalnem (Marinko) in o organizatoričnem delu (Zupančič).

Hrvatska katol. omladinska društva so se skupno z O. Z. pogovarjala o mladinskem gibanju na Hrvatskem (Ivšič), na posebnem zborovanju pa, kakšno nalogo ima to gibanje (Ivšič), kakšna naj bodo ta društva (Pipinič), in o telovadnih odsekih teh društev (Dr. Kniewald).

Dijaki so zborovali najprej vsak zase (akademiki, bogoslovci, srednješolci, dijakinja), potem pa skupno kot Slovenska dijaška zveza (S. D. Z.) in kot Jugoslov. katol. dijaška liga (J. K. D. L.) Svoje cilje so si zastavili prav visoko in sklenili ustanoviti katoliško dijaško internacionalo. Jugoslovanski in čehoslovaški akademiki pa snujejo močno Slovansko katoliško akademsko ligo. Zborovalo je tudi Slov. katol. akademsko starešinstvo, enako tudi Hrvatsko katol. akad. starešinstvo.

(Podrobno poročilo glej v Zora-Luč šte. 1, 1 XXV.)

Slovensko katehetsko društvo je 13. leto svojega dela obhajalo tako, da se je posvetovalo, kako bi v otrocih budili veselje do verskih nauk in verskega življenja (Čadež). Za nas Orle pa je posebno zanimivo, kako sodi katehet o orlovskem naraščaju (Medved). Katehet in Orel ima pri mladini isti cilj: ohraniti jo dušno in telesno zdravo.

Zato so izjavili kateheti, da smatrajo za svojo vestno dolžnost, podpirati vzgojo orlovskega naraščaja. Snovali so tudi dve duhovniški društvi: Katehetsko zvezo in Vzajemnost.

Učiteljstvo (slovensko in hrvatsko) je bilo med najprirednejšimi delavci na orlovskem taboru. Slomškova zveza je praznovala svojo 20letnico. Slavila je Slomska kot svoj vzor (Stupca) in znanstveno utemeljevala potrebo versko-nravnne vzgoje (dr. Demšar), ki jo sovražniki vere tako zavračajo. Hrvati pa so razpravljali o tem, kako se širi verska zavednost med hrvatskim učiteljstvom (Kuntarić), kako se razvijajo Mladi junaki, t. j. šolarji abstinenti (Marušić) in kako bi se dala ustanoviti Jugoslovanska katoliška učiteljska liga (Vunič). Učiteljstvo je šlo tudi na Slomškov grob in napravilo izlet na njegov rojstni dom.

Mladeniške Marijine družbe, vzor, za katerim tudi mi Orli stremimo, so se navduševale ob lepih govorih, kako smemo in moramo biti ponosni na svojo vero (dr. Lavrenčič), kako da je dobra kongregacija ali Marijina družba, cvet vseh organizacij (Dokler), kako se Bogu bližajmo s pogostnim sv. obhajilom (Zajec). Šli so se tudi poklonit Slomšku na njegov grob.

Slovenska krščanska socialna zveza (S. K. S. Z.) je na svojem izrednem občnem zboru razpravljala o svojem razvoju in o važnosti izobrazbe (Mazovec). Po pravici lahko ta matica vseh naših kulturnih društev zre ponosno na svoje delo, saj je mati mnogih in krepkih otrok, tudi Orlova mati. V Mariboru pa sta se postavila na lastne noge dvojčka

pevec in igralec: ustanovila se je Zveza pevskih odsekov in Zveza dramatskih odsekov (prej Ljudski oder), ki nameravata izdajati note in igre.

Slovenske in hrvatske ženske zveze so se menile o svojih ciljih (dr. Deželič), o vzajemnosti med Slovenkami in Hrvatami (Bedeković) in o organizaciji na deželi (Premrov).

Jugoslovanska strokovna zveza (J. S. Z.) je na skupnem zborovanju pregledala svoj program (Gostinčar) in razmišljala o strokovnem delavskem gibanju (dr. Juretič), nato pa so zborovali odseki: kulturni (Kremžar), gospodarski in politični (dr. Gosar) ter organizatorični (Komlanec in Juretič).

Društva katoliških rokodelskih pomočnikov so pregledala svoje vrste v Jugoslaviji (dr. Medved), svoje strokovne tečaje (Ložar), svoj pomen za napredek obrtnega stanu (Stroj), svoj vzor (Rihtarič). Važna pa je resolucija vseh pomočnikov, da se hočejo vsi pridružiti J. S. Z. in da bodo vsa njihova društva ustanovila Orlovske odseke.

Jugoslovanska obrtna zveza (J. O. Z.) se je ob veliki udeležbi Slovencev in Hrvatov razgovarjala, kako bi svojo organizacijo poživila in okrepila (Ogrin, Majce, dr. Stanovnik).

Jugoslovanska kmetjska zveza (J. K. Z.) je pregledala politični položaj (dr. Korošec), potrebo gospodarske organizacije za politično delo (Zupanič), državni proračun in finance (Vesenjak), priprave za občinske in državnoborske volitve (Kranjc), dolžnosti do stranke (Kranjc), organizacijo stranke (dr. Kulovec in Žebot); obširno je poročal tudi njen načelnik Brodar.

Sveta vojska ali družba zdržnosti je govorila o alkoholizmu in ljudskem zdravju (dr. Justin), o socializmu in alkoholizmu (dr. Gosar), o svojem delu na Hr-

vatskem (Jesih), o boju zoper nenravnost in surovost (Stupca).

Dobrodelnost je tudi zborovala; esperantisti istotako niso molčali.

Da so naše organizacije res močne in da hočejo delati v blagor cele države, to so dokazala ta mnogoštevilna zborovanja. Vršili so se tudi trije komerzi, t. j. z gostijo združena zborovanja; eden dijaški, dva pa gostom na čast: eden v Mariboru, eden pa v Ljubljani. Vršila se je slavnostna gledališka predstava ljubljanskega Ljudskega odra (Zapravdo in srce); več tisoč ljudi je poslušalo koncert (»Ljubljana« in češka Orlica Krejzlova). Posebno mogočen pa je bil nedeljski sprevod, manifestacijsko zborovanje na Glavnem trgu in telovadba. Še večji sijaj je dajala vsem prireditvam navzočnost odličnih posvetnih in cerkvenik mož. Posečali so zborovanja: dva ministra (dr. Korošec in dr. Jankovič) in poverjenik dr. Verstovšek, okrajni glavar Lajnsič, mestni gerent dr. Leskovar, zastopniki vladajočega regenta Aleksandra, nadškof Bauer ter škofje dr. Jeglič, dr. Napotnik, dr. Šarič, dr. Njaradi, dr. Malešič.

Spomina vredna je požrtvovalnost telovadcev, ki so vzlic dežju vztrajali na telovadišču, in gorečnost taborjanov, s katero so polnili mariborske cerkve. Vse dni se ni primerilo ničesar, kar bi moglo vreči kakšno senco na naše organizacije. Svet je občudoval redoljubnost, celo nasprotniki so hvalili treznost in pridnost versko zavednih množic. Največjega pomena za bodočnost naše organizacije je bila ogromna udeležba gostov: Hrvatov in Srbov, američanskih Slovencev, Poljakov, Čehoslovakov in Francozov, s katerimi nas spajajo zelo pristrčne bratske vezi istih vzorov in skupnega dela.

Bratje! Naša orlovska organizacija je priznana in spoštovana, ker smo delali; še vplivnejša in rodovitnejša bo, če bomo še dalje in bolj delali.

Brzobjavni pozdravi

I. slovanskemu orlovskemu taboru v Mariboru.

Beograd. Njegovo Kraljevsko Visočanstvo zahvaljuje učesnicima zbora na pozdravu. — Opunomočeni ministar, šef kabineta Njeg. Velič. kralja: Janković.

Paris. Monseigneur Napotnik, ovede de Maribor, Styrye, Yougoslavie. Université catholique Paris et comité catholique amitiés francaises dressent leurs,

meilleurs vœux au congress catholique. Katolička braćo: Bog živi! — Mosejgneur Baudrillart 74, Rue de Vaugiard Paris. — (Pariška katoliška univerza in comité catholique amitiés francaises pošiljajo svoje najboljše želje katoliškemu taboru.) — Monsignor Baudrillart.

Rog. Slatina. Vsled bolezni zadr-

žan zelo obžalujem, da se mi ni mogoče udeležiti Vaših sijajnih prireditev. Pošiljam v svojem imenu in v imenu poljskega naroda bratskemu narodu, ki nam je po svoji kulturi, običajih in veri najbližji, presrčne pozdrave z vročo željo, da bi se Vaša organizacija uspešno razvijala. — Poljski konzul v Ljubljani.

Brno. Zdař Bůh. — Profesor Krejzl.

Metković. Odsuljevano velikom idejom, koja skupi naše Orlove na njihov prvi slet, pridružuje se slavlju — Kotorško težačko vijeće.

Metković. Svoje divne Orlove oduševljeno pozdravlja — Općinsko težačko vijeće.

Metković. Bog da živi junačke Orlove! — Dekan.

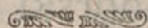
Relca (?). Za krst časni i slobodu zlatnu razširi Orel krila po svim našim krajevima! — Franjo Ženko Donadini.

Velikovec. Zadržan pozdravljam v imenu koroških prostovoljcev vse Orle, ki so pripravljene poleteti na Gosposvet-sko polje k zapuščenemu prestolu slovenskih vojvodov! — Ude, predsednik koroških prostovoljcev.

Tržič. V duhu z Vami kličemo: Bog blagoslovi Vaše dele! — Župnik Potokar in katoliška društva.

Tržič. Zadržan, v duhu pri Vas, kličem: naj se vsi načrti Orla uresničijo. Bog živi! Na svidenje na Bledu! — Papov.

Papežu Benediktu XV. je poslal lavantinski škof Mihael dr. Napotnik 6. avgusta 1920 poročilo o I. slovanskem orlovskem taboru potom belgrajskega apostolskega nuncijskega Fr. Cherubinija. Dne 20. septembra je le-ta poslal mariborskemu škofu prijazen odgovod svetega očeta, ki pošilja »škofu in vsem, ki so pripomogli k dobremu izidu tabora, apostolski blagoslov, zelo zadovoljen s srečnim potekom mladeniškega tabora«. (Prim. št. VII. in VIII. Lavantinske škofije uradni list.)

Po taboru.

Že v noči od 1. na 2. avgusta so posebni vlaki odvažali taborjane domov. Zjutraj so se odpeljali Čehi s svojim vlakom v Ljubljano. Pred odhodom so obiskali stolno cerkev, kjer so se s petjem svetih pesmi poslovili od Maribora. Med vožnjo so se zastopniki vodstev čehoslovaške in naše O. Z. posvetovali o slovanski orlovski zvezi. V Celju so Orli iz mesta in okolice zelo prisrčno pozdravili in pogostili cel vlak. Po sprejemnem pozdravu na ljubljanskem kolodvoru so gostje v skupinah hiteli h kosilu, potem pa so do večera ogledovali Ljubljano. Mnogi so si ogledali Jugoslovansko tiskarno in grob dr. Kreka. Zvečer pa so napolnili dvorano v Unionu, kjer se je vršil sijajen orlovski komerz. Kot govorniki so nastopili Čehi, Slovaki, Francozi, ameriški Slovenci, Hrvati, Srbi, predsednik slovenske vlade dr. Brejc i. dr. Na odru so izvajali francoski telovadci z dovršeno natančnostjo svoj sestav prostih vaj in več skupin, čehoslovaški Orli vaje z valaškami in meči, čehoslovaške Orlice s kiji, oboji skupaj pa naroden ples s petjem. Svirala je vojaška godba. Vzajemnost na podlagi katoliškega svetovnega naziranja in medsebojno spoštovanje združenih telovadcev sta se ta večer še mnogo bolj poglobila, kakor v Mariboru. Katoliška ideja, vsem

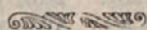
navzočim enako sveta, od vseh izvoljena za temelj in cilj delovanja telovadnih organizacij, je razlika blagodejen sijaj nad idealne sinove narodov, ki sklepajo vezi bratstva in ljubezni.

Po treh urah počivanja sta dva posebna vlaka odpeljala goste čez Jesenice v Vintgar, drugi so šli tja z navadnimi vlaki. Okrog 5000 gostov je veselo kramljaje občudovalo pod vodstvom Orlov in Orlic krasote blejske okolice. Vzlic utrujenosti od zadnjih dni in vročini poletnega solnca je prevevalo množice slavnostno razpoloženje, stopnjevano po vplivu krasote Bleda, ki ga niti brezmejne surovosti nasprotnikov Orla — zbranih od blizu in daleč z namenom onemogočiti orlovske slavnosti na Bledu — niso mogle motiti. Dosegli pa so ti ljudje, da so iz protestov in potovalnih opisov izvedeli tudi na Francoskem, v Ameriki in na Češkem, v Slovakiji in na našem jugu, kako fine nasprotnike ima naš Orel. Umetelni ogenj, številni kresovi na gorah, razsvetljava na jezeru in mogočne serije strojnic so slavile goste. V sredo zjutraj so se šele Francozi, ki so hoteli po načrtu že v ponedeljek rano oditi preko Trsta domov, ginjeni in zelo zadovoljni s svojim obiskom poslovili. Prišedši v Pariz so posvetili francoski telovadci, ki so se

udeležili mariborskega tabora, I. slovanskemu taboru posebno številko svojega glasila »Les Jeunes«. Simpatično popisujejo vožnjo od Pariza čez Švico, Nemško Avstrijo in Jugoslavijo. Natančno nato popisujejo slavnostne dni mariborskega tabora, sestanke, zborovanja, sprevod, manifestacijsko zborovanje, javno telovadbo, vožnjo iz Maribora v Ljubljano, ljubljanski komerz in izlet na Gorenjsko. Prijazni sprejem, ki so jim ga pripravili povsod naši Orli in druge naše organizacije, jim je segel najbolj v srce. (V eni prihodnjih številki prinesemo o tej številki »Les Jeunes« natančneje poročilo.)

Čehi so porabili sredo popoldne z natančnejšim ogledovanjem Ljubljane, zvečer pa se je razvil v Marijanišču tako prisrčen poslovilen večer, kakor ga ob slovesu dveh družb še nihče navzočih ni doživel. Z godbo in junaškim spevom je korakala mogoč-

na četa iz čehoslovaške bratske zemlje, spremljana od radostnih vzklikov do solz ginjenih domačinov in od čete naših Orlov in Orlic v pozni uri na postajo. Poldrugo uro so se poslavljali bratje in sestre slovanske orlovske zveze na nepopisljivo prisrčen način, dokler ni odpihal vlak opolnoči. Vztrajno dopisovanje med člani obeh Orlovskih zvez in naročanje čehoslovaškega »Orla« in naše »Mladosti« je najboljši dokaz, kako prisrčne in močne vezi vežejo slovenske in čehoslovaške Orle medseboj. Zadnja številka »Orla« (8.—10. l. 1920) prinaša na str. 105 do 119 našo orlovsko himno, natančen potopis po Jugoslaviji, opis taborskih slavnosti in 19 slik. (Vsak odsek naj si pri O. Z. naroči vsaj en izvod te številke za knjižnico kot znamenit spomin!) Par sto Hrvatov pa je ostalo še do sobote na socialnem tečaju v Ljubljani.

Spomin na mariborski tabor v „Orlu“

(št. 8—10) glasilu čl. Orlov.

Kakor krasne sanje so prešli slavni mariborski dnevi, vendar ostanejo trajno zaznamovani v zgodovini naše orlovske organizacije. Dnevi, na katere se ne pozablja, na katere se nam bo vedno in vedno vračal spomin, o katerih se bo vedno govorilo, kadarkoli se bomo pečali z zgodovinskim razvojem Čehoslov. Orla...

Sama vase zaprta duša češkega katoliškega Orla... je silno hrepenela po spoznanju, da tudi katoliški Čehoslov. Orel ni na svetu čisto sam, da ima prijatelje, mnogo prijateljev in bratov za mejami. In tam je našla ne le brate Slované, ampak tudi brate iz naroda, ki ga svet naziva velikim — katoliške francoske telovadce. In razgledala se je tam ob polnem solnčnem svitu po svetu in zazrla, koliko prijateljev in bratov ima povsod: samozavest ji je vzrastla, dvignila je glavo in se vrnila domov ponosna, samozavestna, navdušena!... Moč, navdušenje, samozavest v naših vrstah — te je v prvi vrsti vzbudil, oživil in okrepil mariborski tabor... Šli smo prvič izven mej republike kot državljani samostojne države. Imeli smo polno zavest, da predstavljamo narod in resnično — republiko se ni treba pritoževati, da bi ji v tujini ne bili v čast. Posebno v Jugoslaviji, kjer smo bili predmet izlívom ljubezni in simpatij, kakor nobeno drugo odposlanstvo. (Str. 106.)

Pohod čehoslov. Orla v Jugoslavijo na I. slovanski orlovski tabor je bilo zelo važno podjetje ne le orlovskega, ampak sploh narodnega gibanja. Jugoslavija in gosti iz drugih krajev so gledali povsod v naših Orlih zastopnike čehoslov. naroda, ki so jih toplo in srčno pozdravljali ter posrili za podporo in vzajemno delo. Jugoslovanski časopisi so navdušeno pisali o češko-jugoslovanskem bratstvu, zastopniki belgrajske vlade in princa regenta Aleksandra so s posebno naklonjenostjo odlikovali našo delegacijo, jugoslovanski škofje so nas polnoštevilno pozdravili, ljudstvo nas je povsod navdušeno sprejelo! Bili smo predmet splošne pozornosti in navdušenih pozdravov. Edino le še Francozi so pri svojem dohodu dosegli enak uspeh... Potek (večera v soboto) je bil triumf za nas Čehé, lepši kakor nedeljska telovadba, ki jo je kazil dež in našim Orlom onemogočil lastni nastop. Pri koncertu so dosegle največji uspeh naše pesmi (posebno »Pasol Janoš tri voly«), ki jih je pel mojstrski ljubljanski zbor, in klavirne točke, ki jih je umetniško igrala naša sestra Orlica Krejzlova. (Str. 110, 111.)

Celotni vtis ljubljanskega komerza je bil povznašajoč. Spoznali smo slovansko bratstvo, slovansko gostoljubnost, spoznali smo zlasti, da tla katoličanstva najlepše morejo združiti bratska plemena. V

Mariboru in v Ljubljani je bil proti temu cilju storjen prvi trdni korak. (Str. 114.)

Vladarju Jugoslavije, princu-regentu Aleksandru in protektoru mariborskega tabora smo poslali poslovljni brzojavki, vladnemu predsedniku dr. Brejcu in knezoškofu ljubljanskemu dr. Jegliču zahvalni pismi, v »Slovcu« smo pa objavili naslednjo poslovitev (str. 118):

Slovo češkoslovaškega Orla.

Slovenskemu ljudstvu!

Odhajamo iz Vaše krasne dežele. Naša zadnja misel velja Vam vsem, ki ste nas sprejeli s toliko ljubeznijo, da več a tudi bratovska ljubezen ni. Bili smo veselo iznenadeni, kjerkoli smo se ustavili. Dneve, preživljene med slovenskimi brati, šte-

jemo k najlepšim dnevom svojega življenja. Kakor uradom, kateri so nas s posebno ljubeznijo podpirali, tako veljaj naša neminljiva hvaležnost vsemu slovenskemu ljudstvu. Ena velika misel krščanskega prerojenja v slovanskih narodih, za katero smo skupaj z Vami manifestirali v Mariboru, nas druži z ozko vezjo, vezjo takega prijateljstva, ki ga niti meje držav, niti tek časov ne more pretrgati. Skupaj smo se bojevali za svobodo svoje domovine in z roko v roki se bomo bojevali za krščansko prosveto v naših narodih. Že danes Vas vabimo na II. slovanski orlovski tabor v Češkoslovaško republiko.

Poslavljajoč se od Vas Vam kličemo svoj zadnji: Zdař Bůh! in na svidenje!

Češkoslovaški Orel

Jugoslovanski škofje Orlom.

Dr. Anton, Bonav. Jeglič, škof.

V Mariboru.

Nepozabljivi so nam prelepi dnevi mariborski. Orlovski tabor je prekosil vse naše nade. Naj vam podam nekoliko spominov, da te dneve še enkrat v duhu preživimo.

I.

Sijajna je bila udeležitev. Združena so bila vsa tri plemena, ujedinjena v kraljestvu SHS. Seveda največ je bilo Slovencev in Slovenk iz vseh krajev, tudi iz Prekmurja in Amerike. Občudovali smo prekrasne narodne noše iz raznih slovenskih krajev, pa tudi raznih krajev Hrvatske in Bosne. V krščanski ljubezni so bili združeni razni stanovi: delavci, kmetje, učitelji, dijaki, akademiki, starešine, odvetniki, profesorji, poverjeniki, ministri, mnogobrojni duhovniki, jugoslovanski škofje in drugi. Isto velja o ženskem spolu. Sam regent je določil svojega namestnika.

Prihitei so k nam mnogoštevilni bratje in sestre iz Čehoslovaške. Osebnost se je pripeljalo v Maribor 18 francoskih telovadcev. Iz drugih dežel so nas brzojavno srčno pozdravili.

Kajne, udeležba sijajna!

II.

Udeleženci pa niso postopali in brezkoristno čas trafil. Kdo bi naštel vsa posamezna zborovanja raznih prekoristnih in prevažnih organizacij!

Kmetska zveza je govorila o nameranih davkih in odkrivala težavni položaj kmeta. Razgovarjala se je o pravični

agrarni reformi. Starešine in akademiki so na globoko in široko razg'abljali pereča socialna vprašanja, ki se tako brzo in radikalno razvijajo. Strokovna zveza je skušala delavske zadeve spraviti v sklad z modernimi potrebami. Učitelji so preresetavali svoj vsestranski stanovski razvoj. Katehetje so se izpopolnjevali in navduševali za svoj prevzvišeni poklic. Rokodelsko društvo je premišljevalo o vedno boljši strokovni izobrazbi svojih članov. Opisati ne moremo živahnih razgovorov pri dolgotrajnih dijaških zborovanjih. Članice ženske zveze, slovenske in hrvaške, so zares temeljito obravnavale o nalogah žene v sedanjem času. Tudi Orlice, slovenske in češke, so imele svoje navdušene razgovore.

Koliko divnega, dušnega dela v mariborskih dnevih! Vse govore in razprave je pa v enoto vezalo globoko krščansko prepričanje. Um se je razsvetljeval z poglobljevanjem v večne resnice, volja utrjevala s primernimi, plemenitimi sklepi in srce v nemalo čiste ljubezni do najvišjih idealov človeškega življenja.

III.

V nedeljo 1. avgusta je bila za popolne napovedana telovadba Orlov in Orlic. Dež bi nam bil to težko pričakovano prireditel skoraj onemogočil. Kljub slabemu vremenu so vendarle udeleženci hiteli na telovadni prostor zunaj mesta, kjer se razširja velika, izredno primerna ravnica. Za-

gledajoč obsežne tribune smo nehote vzkliknili: čast prirediteljem!

Razsežne tribune smo kmalu zasedli. Mnogi od občinstva so morali stati. Pomi- lovaje smo gledali na Orle in Orlice, ki so vztrajali v dežju in čakali ugodnega tren- utka za nastop. Prišel je ta trenutek in prikorakali so mnogobrojni telovadci, slo- venski in češki. Na gledalce je ugodno de- lovalo spretno in lagodno kretanje in ska- kanje in sukanje. Tudi Francozi so zapu- stili tribune in šli razveseljenemu občin- stvu pokazat svojo francosko izurjenost.

Orli odidejo, Orlice nastopijo, zopet slovenske in češke. Njihov nastop nas je vse popolnoma zadovoljil. Gibanje in kre- tanje primerno nežnemu delkliškemu te- lesu in vse tako dostojno, da najostrejši presojevalec ne bi mogel kaj posebnega prigovarjati. Orlice so bile zares pogumne, niso se bale ne dežja, ne blata, sploh no- benih težav. Upamo, da v teh mejah spo- dobnosti in deklishe sramežljivosti osta- nejo.

IV.

Udeleženci, posebno Orli in Orlice, so imeli vsak dan razne verske pobožnosti: svete maše in skupna sveta obhajila. Vsej prireditvi bi nekaj bistvenega manjkalo, ko je ne bi prešinjeval in preobrazoval po- gled v nebeske višine.

Višek pa je vsa prireditev dosegla s slovesno službo božjo na prostornem no- vem trgu pod kipom Matere božje.

Točno se je izvršil pohod skozi mesto na slavnostni prostor mimo stolne cerkve. Trajal je poldruge uro. V vzornem redu so korakale razne organizacije vsaka pod svojo zastavo. Veliki trg je bil nabito poln. Generalj so število vernikov cenili do pet- deset tisoč.

Domači škof je opravil sv. mašo in je zbrani množici govoril skrbno sestavljen cerkven pozdrav. Lavantinski škof je znan kot izvrsten govornik, no, ob tej priliki se je še posebno odlikoval. Pred altarjem so klečali škofje. Veščaki so trdili, da je bilo izvajanje zares umetniško. Vladala je v tem času popolna tišina, nekako nepre- mično stojé je množica molila in proslav- ljevala troedinega Boga. Navzoči visoki častniki in drugi odličnjaki srbski so se čudili tej disciplini, temu miru in temu re- du kljub toliki množici.

Po svetem opravilu se je vršil skupni shod. Z balkona bližnje hiše so izvežbani govorniki pozdravljali vernike in jih na- vduševali za narodne in verske ideale. Burno pohvalo je žel belgrajski minister

Janković, ko je vse prosil, naj obdrže svojo vero, naj nikdo vere ne zataji, ker človek brez vere je živina, kar nam doka- zuje naš pretužni čas.

V.

Prireditev je vse zadovoljila. Izvzeti so edino mariborski gostilničarji, ki z Orli niso bili zadovoljni. Nek nam nasproten mož se je čudil rekoč: »Že tri dni so Orli tukaj, pa še nisem nobenega pijanega vi- del; ko bodo pa prišli naši, bodo pa že prvi dan vsi brljavi.« Zadnji dan je šel odličan mož vprašat na redarstvo, da-li so naši Orli zakrivali kako nerodnost? Odgo- vorili so mu redarji, da ni bilo ne enega slučaja, v katerem bi bil moral nastopiti redar. Hvala Bogu, Orli so pokazali in do- kazali svojo pravo telesno, umsko in srčno izobrazbo.

Navdušen zakličem: naši čili mlade- niči, naša vrla dekleta, le naprej na zače- tem potu, pa bote kedaj, zdravi na duši in na telesu, srečni očetje in matere krepkih otrok na diko in veselje vseh Jugoslo- vanov!

* * *

Spomenak na Orlovski tabor u Mariboru.

Piše Dr. Iv. Šarić, biskup u Sarajevu.

Orlovski tabor u Mariboru i njegova velika katolička ideja ostat će mi uvijek u dragoj i nezaboravnoj uspomeni.

Drago mi je spomenuti se onoga brat- skoga gostoljublja, kojim me je dočekao u svojim biskupskim dvorima plemeniti i učeni knezbiskup Dr. Mihael Napotnik, koji se strogo drži one: Gost kao Krist.

Drago mi je spomenuti se i mojih sta- rijih drugova jugoslavenskih bi- skupa, koji su bili došli u Maribor na Orlovski tabor. Puno me uvijek pazi i voli već od mojih mladih dana predobri naš knez-biskup ljubljanski Dr. A. B. Jeglič, pa sam skoro uvijek bio s njim za svojega boravka u Mariboru. Pošao sam s njim i na sastanak »Kmetške Zveze«. Ovdje je govorio o političkom položaju i naš politički vodja dr. Antun Korošec. Hvala Bogu, da u današnja teška vremena imamo toga velikoga muža. Mi katolici Hr- vati u Bosni i Hercegovini s ponosom uvi- jek spominjemo ime ministra dr. Koroš- ca.

Sa knez-biskupom Jegličem bio sam i na drugim sastancima, gdje sam koji- put i ja progovorio koju. Kad biskup Je- glić ustane da progovori, narod ga i sve-

ćenstvo odmah urnebesno pozdravlja. Pozdravlja ga kao svojega ljubimca. Slovenci! Vaš biskup Jeglič i nama je Hrvatima ljubimac. Mi mu od svega srca volimo zapjevati: »Ljubimo Te, naša diko!«

U dragoj uspomeni ostale su mi i druge smotre na Orlovskom taboru u Mariboru. Ali mi je najdraže pomisliti na onaj veličanstveni i sijajni sastanak na Glavnom trgu mariborskom. Vrijedan je vječnoga spomena taj nezaboravni sastanak od kojih 50 hiljada ljudi. Takovu manifestaciju može da upriliči samo velika katolička ideja. I to se ne može opisati i naslikati, Tko će opisati i naslikati onu divnu kršćansku pobožnost i disciplinu tolikih hiljada organizovanog svijeta za svečane službe božje na tom velikom trgu? Nikada sigurno nije takošta vidio taj veliki trg na studenoj Dravi! Ovdje su se izrekli najdivniji govori: Prvi slovenski Orlovski tabor ovdje otvorio je mladi i simpatični predsjednik Orlovske Zveze g. Jože Pirc. Ovaj mladi čovjek bio je duša mariborskom orlovskom taboru. On je među slovenskim Orlovima oraokrštaš, koji nas je na krima svojega lakoga govora dizao sve do pod nebesa. Iza njega govorili su i naši ministri dr. A. Korošec i dr. Velizar Janković. Ovaj plemeniti Srbin rekao je odmah u svom govoru, da tako ogromnoga i veličanstvenoga sastanka nijesmo dosada vidjeli na tlu Jugoslavije. Kao pravoslavni brat iskreno je srcem i dušom pozdravljao braću svoju katolike. I ovo nam je rekao: »Čuvajte svoju vjeru katoličku! Zašto, to znamo svi. Narod bez vjere poživinči. I bez vjerske podloge ne može da opstoji ni jedan narod i ni jedna država.« Riječ ministra dr. Jankovića izazvala je vihar odobravanja. I naš dr. Korošec, kao obično, osvojio je svojom lakom besjedom sve te hiljade naroda. Završio je svoj zanosni govor ovako: »Orli i Orlice! Poletite po svojoj domovini! I javite, kamogod dođete, da smo živii da smo jaki i da ćemo biti još jači! Naprijed za našu kršćansku prosvjetu! A pred nama svima Orli i Orlice!«

Jest, nikada neću zaboraviti ovu divnu katoličku manifestaciju, na kojoj je bilo prisutno i nas Hrvata preko pet hiljada.

Nemam kada da dalje iznosim svoje drage uspomena i duboke utiske sa divnoga Orlovskog tabora u Mariboru. I ovo

napisah u hitnji, jer me čeka i zove rad za veliku našu nadbiskupiju Vrhbosansku, koja nikako neće da u kulturnom i vjerskom nastojanju daleko zaostane za svojim milim drugaricama u katoličkoj Sloveniji.

Da završim riječima, što sam ih izrekao na prvom komersu u Mariboru: »Orlovi naši! Letite nam k Suncu: Kristu Spasu! Obnovite nas sve u Kristu! Doletite nam što prije na Jug! Do viđenja skrogo, ako Bog da!

* * *

Vrlo štovani gospodine predsjedniče!

Mogu Vam izraziti svoje iskreno udivljenje nad velebnom manifestacijom orlovske ideje u Mariboru. Orlovsku organizaciju nada sve resi ta značajna crta, što je »Orao« jaka kršćanska kulturna organizacija. Zato je »Orao« praktičan katolik, u koga je živa vjera, snažna volja i dubok socijalni osjećaj. Slovenski je orao zahvatio u srčiku naroda, jer se većinom rekrutira iz seljačkih redova, pa daje ovoj instituciji skroz demokratski značaj. Snagom i jakošću »Orla« osvjetljuje se dosledno svijest i prosvjeta slovenskoga seljaka.

Za ovako zamjerne uspjehe izvolite, gospodine predsjedniče, primiti moju srdačno ojećanu čestitku, dok je slovenski narod i ovom zgodom nepokolebljivo zajamčilo svoje uzvišeno geslo: Sve za Boga, Crkvu i domovinu.«

Molim Vas, visoko cijenjeni gospodine predsjedniče, da primite uvjerenje o mojem odličnom poštovanju.

U Senju, dne 16. listopada 1920.

Dr. Josip Marušić,
biskup senjski i modruški.

* * *

Mariborski je sastanak bio izvrsna smotra katol. organizacija. Zasjala je prekrasnim sjajem sila katol. organizacija. Zato je moja vruća želja, da braća Slovenci nastave svoj organ. rad i da ga razšire po svoj Jugoslaviji. Temelji mu inadu ostati, koje su postavili prvi ocevi tih organizacija: živa, praktična vjera te iskrena požrtovna kršć. ljubav.

Križevački biskup dr. Nyaradi.

* * *

Sa uspjehom mariborskog orlovskog tabora veoma sam ja zadovoljan. Bijaše to jedna liepa i snažna manifestacija katoličke misli i katoličkog života u Sloveniji.

Uvjeren sam, da se taj tabor svih Hrvata, koji bijahu ondje, najbolje dojmio, te će i za Hrvate uroditi najboljim plodovima — mislim na toliko potreban jači, svjesniji razvitak javnog kršćanskog katoličkog ži-

vota u nas. Bog dao, da bude tako! Vama i svoj braći Slovencima, koji su dobre volje, od srca čestitam na sjajnom uspjehu postignutom sa ovogodišnjim orlovskim sletom u Mariboru i pozdravljajući Vas ostajem sa dubokim poštovanjem udani Vam u Kristu

Dr. Dominik Premuš
biskup.

Dopisi.

Tečaj za začetnike in načelnike novoustanovljenih odsekov se je pričel 13. septembra 1920 ob 8. uri dopoldne in je trajal do 18. septembra 1920. Namen njegov je bil, pokazati načelnikom novoustanovljenih odsekov, kako naj odseki, ki nima o telovadnega orodja na razpolago, goje telovadbo. O. Z. prihaja o večkrat pritožbe, da bi radi v marsikaterem kraju ustanovili Orla, da je dosti fantov pripravljenih pristopiti, da pa nimajo nobenega telovadca, ki bi prevzel mesto načelnika in poučeval telovadbo. Tem želam je hotela vstreči O. Z. s tem tečajem: pokazati fantom-začetnikom, kako naj prično s telovadbo. Vsled tega so se vadile v prvi vrsti redovne vaje, osnovni gibi, telovadne igre, poveljevanje in prve vaje na orodju. Poleg telovadbe so bila na programu tudi predavanja: o namenih Orla, o poslovniku, o petju, o disciplini, o higijeni itd. Udeležencem tečaja se je razkazala tudi Jugoslovanska tiskarna, deželni muzej, tobakna tovarna itd. Uspeh tečaja je bil zadovoljiv.

Mirna. Dne 9. oktobra 1920 je umrl 18 letni brat Anton Gospodarič. Podlegel je griži, ki je v njegovi domači vasi, Gorenj vasi, močno razširjena. Bil je to prvi izmed bratov, ki je zapustil mladi odsek in odšel od nas — k Solncu, svetlobi, ... Odsek mu je priredil lep pogreb v krojih in z društveno zastavo ter se ob odprtem grobu poslovil od njega po br. predsedniku, ki je tudi sam vodil pogreb.

Okrožni vaditeljski tečaj v Ljutomeru se je vršil v času od 2. do 6. novembra 1920. Udeležili so se ga vsi odseki ljutomerskega okrožja, razen odseka v Gor. Radgoni. Udeležencev je bilo do 35. Vsekakor bo imel tečaj lepe uspehe.

Občni zbor ljutomerskega okrožja se je vršil 7. novembra 1920. Udeležili so se ga vsi odseki, razen odsekov v Svetinjah in Gor. Radgoni. Občni zbor je izvolil nov odbor in napravil načrt za nadaljnje orlovsko delo v ljutomerskem okrožju.

Sv. Križ pri Kostančevici. Naš odsek je stopil v novo življenje na praznik Marijinega Vnebovzeta s tem, da so člani (10 v krojih) in naraščaj (20) pristopili k sv. obhajilu. Le ker je Bog, tam je tudi blagoslov. — Odsek šteje 35 članov, telovadcev je 20. Vaje imamo dvakrat na teden. Udeležili smo se tabora v Mariboru (9), v krojih 5, tabora v Leskovcu (26) 9 v krojih (4 na konjih), 16 naraščaja, 5 Orla in 19 orliškega naraščaja. Spomladaj začnemo z zidavo društvenega doma. Pripravljamo se na lastno prireditve v avgustu 1921. Bratje, z vstrajnim pogumom na delo za preureditev človeške družbe z orlojskimi načeli.

Jesenjski odsek naznanja, da mu je 28. okt. umrl brat Morič Anton, eden najboljših in najuglednejših članov našega odseka. Bil je pred vojsko prvi načelnik Orla v Celovcu. Vzornemu bratu je postavil odsek na Vseh Svetnikov opoldan častno stražo do časa pogreba. Na zadnji poti so ga

spremili bratje iz Dovij, Kamne gorice, Tržiča in Radovljice (z zastavo), zastopnik O. Z. in Kat. del. društvo z zastavo in godbo. Nosili so ga bratje v kroju. Ob odprtem grobu o mu govorili za O. Z. br. Komlanec, za Kat. del. društvo br. Markež, za odsek br. predsednik Peter Cirnež, v imenu dramatičnega odseka br. Gabrovšek, za jugoslovanske dobrovoljce g. Vladimir pl. Kapus. Ob slovesu od nje s poklonom obeh zastav in uvodom orlovske himne ni ostalo suho nobeno oko. Plačnik zaslužnemu bratu bodi Bog! Njegov zgled pa, bratje, nam kliče: na delo!

Orel v Velenju se je ustanovil šele pred kratkim. V prvi vrsti se trudi, da premagaja začetne težkoče. Število članov raste, čeravno so vojaški pozivi pobrali nekaj na boljših. Za skrajno neugodne razmere, v katerih se odsek nahaja, je napredek vsekakor razveseliv.

Ribnica. Na občnem zboru 4. okt. 1920 je bil izvoljen takle odbor: Predsednik br. Vinko Lavrič, podpreds. br. France Škrabec, tanik br. Stanko Škrabec, blaganičnik br. Janez Bolha, načelnik in vodja naraščaja br. Andrej Tomšič, gospodar br. Janez Klun. Odsek se je udeležil tabora v Mariboru pri članskih in vaditeljskih vajah, na taboru pri Sv. Gregorju je nastopila tudi 1 vrsta na orodju, enako v Višnji gori. — Članov-telovadcev je 20, naraščaja 22, ljudsko-šolskega naraščaja 31.

Škofješko orlovsko okrožje je priredilo od 31. okt. do 2. nov. okrožni orlovski tečaj v Škofji Loki. Tečaj so se udeležili vsi odseki (Škofja Loka, Stara Loka, Selca, Železniki, Trata in Polane). Na tečaju je vladala najlepša disciplina in zadovoljnost. Tehnični del tečaja so z vnmom vodili br. Grohar, Pušar, Ramoveš in Hartman. Pri telovadbi je bilo toliko telovadcev, da je bila za vse prostorna dvorana premahna. — V nedeljo 31. okt. se je vršil občni zbor okrožja, ki ga je vodil br. predsednik Terčelj. Poročila kažejo zelo zadovoljiv napredek. Vsi odseki so delavni, ustanovila sta se dva nova odseka, v Poljanah in na Trati. Okrožje je priredilo javno telovadbo v Škofji Loki in na Trati. Iz poročil posameznih odsekov povzamemo, da se vrše povsod fantovski večeri in skoro povsod telovadijo bratje z veliko vnmom. Vsi odseki so enoglasno prijavili svojo pripadnost k škofješkemu okrožju. Okrožna godba v Selcih ni no potrebuje kapelnika, na kar se je merodajne faktorje že nešetokrat brez uspeha opozarjalo. — Na občnem zboru se je soglasno izvolil naslednji odbor: br. Lovro Planina, predsednik; J. Megušar, podpreds.; St. Ravnihar, tanik; I. Bizjak, blaganičnik; A. Hartman, revizor; A. Ramoveš, načelnik; C. Grohar, podnačelnik, in bratje načelniki: Pušar, Porenta, Šparovec, Peternelj, Oblak in Feigel kot okrožni vaditelji. V odbor se privzame tudi br. J. Oblak. Ves tečaj je bil lepo zasnovan in izpeljan. Pogrešali smo zastopnika O. Z.

Mirna peč. Tudi pri nas imamo odsek, ki šteje nekaj nad 20 članov, a se še vedno novi oglašajo. Ustanovljen je bil dne 29. avg. 1920 o priliki orlovskega tabora. Ta dan si bomo vsi Orli živo obdržali v spominu, kajti kaj takega v Mirni peči še nismo doživeli. V sprevedu, ki se je vil po vasi, smo ponosno in neustrašeno korakali s pripetimi znaki na prsih, ne meneč se za zbadanja in ščuvanja nasprotnikov. Dne 26. sept. smo se udeležili tudi tabora v Višnji gori in tako dobili še več navdušenja za našo lepo organizacijo. Trdno smo si obljubili, delati vedno po svojih močeh za procvit našega mladega, novoustanovljenega odseka. — Fantovske večere imamo vsak petek zvečer, telovadbo pa ob nedeljah popoldne. Telovadbo vodi br. načelnik Rapuš, ki je bil že član Trebanjskega Orla. — Naša vroča želja je, dobiti kroje, kar pa v današnjih razmerah za enkrat še ne bo mogoče. Vsi želimo našemu mlademu odseku: cvéti, rasti, množiti se!

Semič. Orlovski praznik 8. septembra je naš odsek praznoval sijajno. Vsi Orli in Orličci so prejeli sv. zakramente. Vzorno vedenje Orlov v krojih in številnih Orličev v čepicah je zelo splošno priznanje. Orel si je ta dan pridobil novih prijateljev. Vsakdo je jasno videl, kolika razlika je med Orlom in njegovimi nasprotniki. Takoj po sv. maši je bil občni zbor. Iz poročil posnemamo: Z delom smo za prvo leto lahko zadovoljni. Knjige so v redu. Sestankov je bilo 30, sej 9, dopisov 40. Članov šteje odsek 25 (in 9 dijakov), telovadcev 15 (in 8 dijakov), ki so štirikrat javno nastopili. Krojev ima odsek 7, telovadnih oblek 8, čepic 22. Naraščaj ima 27 članov. Sklenili smo, da se morajo naše vrste še pomnožiti in napredovati v redu in disciplini.

Vič. Dne 28. septembra smo imeli občni zbor. Nismo se samo ozirali na preteklost, na uspehe lanskega leta, ampak v prvi vrsti smo delali načrte za prihodnost. Sklenili smo, da si v prihodnjem letu nabavimo za odsek usnjato blazino, rogove in boben. V odseku se ustanovi športni pododsek (nogometni) za člane in naraščaj. Ker je društvena dvorana radi drugih odsekov Orlu le dvakrat na teden na razpolago, smo sklenili pričeti takoj z nabiranjem vsote za zidanje novega »Orlovskega doma« ter smo skupno z Orlico ustanovili »Zvezo za zidanje našega doma«. Priredili bomo pozimi vsaj tri predstave, oziroma akademije ter lastno odsekovo javno telovadbo meseca junija. V novi odbor so bili izvoljeni po listkih: Engo Klasinc, predsednik; Joško Hvale, načelnik; Ciril Oblak, podpredsednik; za tajništvo: Lojze Markič in Zoran Petelin, za blagajništvo: Franc Sansoni in Ivan Bevc, za gospodarja pa Tone Popit. Tako odbor, kakor tudi vadiateljski zbor, v katerem imamo najboljše moči, gresta na delo za izpeljavo naštetih sklepov z navdušenjem in z naodločnejšo voljo.

Šmarje pri Jelšah. Pred vojsko obstoječi orlovski odsek je razbila bojna vihra popolnoma. Ko se je izobraževalnemu društvu v našem popolnoma liberalnem trgu posrečilo dobiti zopet skromne prostore, smo takoj mislili tudi na ustanovitev Orla. V nedeljo 26. sept. je prihitel k nam iz Celja neutrudni orlovski organizator br. Jože Krosž ter v enournem vznešenem govoru pokazal našim fantom Orla - junaka, ki bo zdravil naš narod in ga vodil k novim zmagam. Za njim je govoril še kmetški fant Miha Vojdec iz Zibike. K novoustanovljenemu odseku se je takoj priglasilo 28 fantov (23 telovadcev in 5 netelovadcev). Za predsednika je bil izvoljen br. Fran Hohnjec, kaplan; podpredsednik Janez Turk; tajnik Vinko Munda, t. nam. Viktor

Copf; blagajnik Jože Herič; bl. nam. Janez Čakš; gospodar Janez Jut, za načelnika br. Franc Čretnik; Telovadimo vsako nedeljo, fantovske večere imamo vsakih 14 dni. Oglašajo se še vedno novi fanti. Kakor hitro se ustanove še eden ali dva odseka v okraju, bomo skušali ustanoviti šmarsko-rogaško okrožje.

Ljubljana — Sv. Peter. Občni zbor se je vršil dne 13. okt. 1920. Br. preds. Tomažič oriše splošno letoletno odsekovo delovanje. Podrobnejša poročila podajo posamezni br. odborniki. Tajnik (br. Langus): Zadnji občni zbor je bil 29. okt. 1919. Med tem časom je odsekov odbor imel 14 sej; fantovskih večerov je bilo 24, predavanj 22, in sicer 8 načelnih, 1 verski, 4 socialna, 3 zemljepisno-zgodovinska, 2 higijenična in 4 splošno znanstvena (nevštete kritike »Mladosti«, prireditvev, itd.) deklaracij je bilo 9; odsekove prireditve z značajem akademije 3; z značajem družabnih večerov 2; odsek se je udeležil 18 prireditvev OZ (okrožja ali drugih odsekov) in 4 pogrebov. — Načelnik (br. Slana): Telovadnih ur 76, udeležba 15—20 članov; v Mariboru sta tekmovala 2 brata za prvenstvo, 3 za višji oddelek in cela vrsta za nižji oddelek. Red in disciplina povoljna, a opaža se premalo bratstva. Blagajnik (br. Bivic): Denarnega prometa je bilo 35.206 K 37 vin., dohodkov 19.068 K in stroškov 16.137 K 77 vin. — Za ljud.-šolski naraščaj (br. Lekan): Naraščajnikov 35, udeležba telovadbe povprečno 20, izleta 2. — Novi odbor: Predsednik br. L. Tomažič, podpredsednik br. J. Stegel, tajnik A. Mehle, tajnikov nam. S. Žumer, blagajnik K. Dolinar, blag. nam. Fr. Podržaj, gospodar Ivan Zan.

Orel na Ježici. V nedeljo 7 t. m. smo priredili v dvorani »Društvenega doma« telovadno akademijo. Dvorana je bila nabito polna. Z zanimanjem so sledili navzoči izvajanjem posameznih točk; odobravanja ni nedostajalo. Zlasti so burno pozdravljali gledalci nastop šele pred par meseci ustanovljenih Orlic. Zelo so ugajale vadiateljske vaje za leto 1921; orodna telovadba je bila povoljna. Ta uspeh nam je dal novega ognja za delo v našem odseku in pomnožil telovadske vrste. — V ponedeljek 8. nov. smo imeli fantovski večer. Br. predsednik je kritikoval včerašnjo prireditev. Prireditve je dobro uspela, vendar bi zelo rado slišalo občinstvo še kak navdušen govor. Sklenili smo, da začnemo s sistematičnim gojenjem govornišva. Na prihodnjem fantovskem večeru predava g. župnik o sestavi govora. — Brat načelnik opozarja telovadce na posamezne hibe. Ugotovi pa tudi, da se je zlasti orodna vrsta izboljšala od zadnje telov. akademije. Navdušuje nas k novemu delu v telovadnici. — Br. I. H., predsednik v prejšnjem poslovnem letu se poslavlja od odseka, ker se preseli iz Ježice in stopa v zakonski stan. S solzami v očeh se spominja lepih fantovskih večerov. Vedno mu bodo v spominu veseli, a prekratki dnevi življenja v Orlu. Ostane še podporni član pri odseku, obenem vpiše tudi nevesto za podporno članico. Odseku daruje 100 K kot poročno darilo. — Bratska mu hvala! — Br. predsednik se mu zahvali za požrtvovalno in vztrajno delovanje v odseku; vzorno je vršil svoj predsedniški posel. Zaključil govor z besedami: »Slovo dajesh našemu odseku, ne dajesh pa slovesa našim orlovskim načelom. Upamo, da boš tudi v bodoče, kot mož, živel za naše vzore, za naše svete ideje. Bog s Teboj, na pragu nove bodočnosti!« — In poslovil se je br. H. od nas, bratsko smo mu segli v roko in navdušeni »Bog živi!« klicli so pozdravljali odhajajočega. — Sklene se, da deputacija pet bratov jutri pri poroki br. F. H. oficijelno pozdravi novoporočenca in

jima čestita. — Fantovski večer se zaključi. »Mi smo Orli...« in še par narodnih pesmic smo zapeli ter se veselili razšli.

Komenda. Komendski Orel, naprej! tako je izzvenel klic v 2., oziroma 3. številki letošnje »Mladosti«, kjer so poročali o tvojem delu in tvojih lepih uspehih. Ni bil zastoj tja klic. Vsestransko si napredoval, ker te je vodila pri vztrajnem delu močna volja. Da je temu tako, si pokazal s svojim nastopom dne 26. septembra. — Zjutraj pri skupnem obhajilu, bratje, ste pokazali temelje, na katere zidate, z njimi vso globino orlovske misli in vso lepoto vaše srčne izobrazbe. Morda ne samo eno oko se je porosilo s solzami radosti od veselja nad tako mladino in marsikateri oče in mati sta želela enakih sinov. Poštena, krepostna mladina je vsem v veselje. — Popoldne po litanijah je bil na lepo okrašenem prostoru pred »Domom« javen nastop in po nastopu pred »Domom« v dvorani Finžgarjeva burka: »Vse naše!« Nastopili so poleg bratov Orlov tudi bratci Orlič, katerih ob zadnjem nastopu še ni bilo, in so v lepo izpeljanih točkah zopet pokazali, da delajo in — napredujejo. Celotni telovadni spored — rajalni nastop, članske proste vaje, naraščajske proste vaje, vaje na bradlji, vaje s palicami, skok, vaje na krogih in prekrasni skupini na drogu in bradlji — je pričel o tem in pravtako tudi pozdravni nagovor brata Belčjan Boštjana in ljubki dvogovor Orličev. Za dovršeno izpeljavo telovadnih točk se je treba zahvaliti predvsem bratu Maksu Peterlin, ki se ni branil truda in ni štedil časa in je tako kretnjam in gibom vлил tisto lepoto, ki nas je toli zadovoljila. Večino vaj so telovadili ob spremljavi petja in harmonija. Pel je domači pevski zbor in popolnoma nadomestil drago godbo. Prireditev na prostem je zaključil govor, v katerem je govornik pozival mladino, predvsem pa Orle k vztrajni borbi za vse dobro in lepo, zbrano občinstvo pa prosil, naj podpira orlovsko misel v besedi in dejanju. Po govoru je odsek mesto običajne veselice priredil že omenjeno Finžgarjevo burko: »Vse naše!« Igralci so dobro rešili svoje vloge. Bilo je mnogo smeha. S tem si je dal odsek iznova izpričevalo hitrega napredka, pokazal, kako pojmuje pravo veselje in dokazal, da se dajo neizogibne veselice prav primerno nadomestiti, kajti občinstvo je po končani predstavi mirno odhajalo v najlepši zadovoljnosti. — Bratje, zares lep je bil ta vaš nastop. Visoko ste žel! Toda še višje, kvišku k večnemu Solncu stremite! Vztrajno naprej po začrtani poti in Bog vam bo dal doživeti še lepših dni.

Delo orlovskega odseka v št. Vidu nad Ljubljano v poslovnem letu 1920.

Po navodilih poslovnika O. Z. se je vršil zadnji redni občni zbor odseka v oktobru l. 1919. Odsek vodi vse poslovne knjige, ki so predpisane in jih je našla zvezina revizija tudi v popolnem redu. V zimski sezoni so se vršili fantovski večeri tedensko s povprečno udeležbo 40—45 članov. Dvakrat na teden smo imeli po 2 uri člansko telovadbo in poleg te še enkrat v tednu vadiateljski zbor. Članske telovadbe se je udeleževalo povprečno 16—18 članov, vad. bora 7 članov. Naraščajca imamo čez 40, od teh ima nad polovico krog. Članskih krogov imamo lastnih 7, telovadnih oblek 9. Seje so se vršile redno tedensko. Sodelovali smo tudi pri igrah »Rokovnjačiči«, »Damoklejev meč« itd. in priredili lep Miklavžev večer. Med delom zimске sezone pa se nam je vrinila precej močna kriza, ki nam je na času mnogo škodovala, obenem pa

je bila dobra šola za nadaljnje delo. Dva dolgoletna člana sta šla k orožnim vajam, pa sta vkljub svoji službi vršila po možnosti orlovsko dolžnost, eden na Koroškem, drugi v Prekmurju. Po končani krizi smo priredili igro »Garcia Moreno«, za mariborski sklad domačega odseka, obenem se je vršil tudi izredni občni zbor, združen s slovesno »Orlovsko obljubo«, kateri je prisostvovalo krog 50 članov. — Tedaj je nastopila poletna sezona s svojimi številnimi izleti in javnimi nastopi. Udeležili smo se korporativno: velikonočne procesije, knežskofofovega sprejema ob priliki birne v domači župniji. Običajnega tabora prvo majevo nedeljo na Šmarni gori smo se udeležili le v civilni obleki (posledica komunističnega puča), ker je bil vsak javni nastop prepovedan. Udeležili smo se tudi javne telovadbe na Ježici, prireditve ob priliki 70-letnice našega vladike v Unionu, procesije Sv. R. Tel., regentovega sprejema v Ljubljani in doma v št. Vidu, javne telovadbe v Šmartnem pod Šmarno goro in v Hrušici. Priredili smo na domačem odru orlovsko akademijo kot zadnjo prireditev pred mariborskim taborom. Orlovskega tabora v Mariboru se nas je udeležilo 25 (12 v krogih) z društveno zastavo. Ker mariborskega tabora nismo smatrali za zabavo, smo se v ta namen rajši odzvali vabilu na Bled skupno s tujerodnimi organizacijami in gosti. Po mariborskem taboru šele smo jeli obširneje ceniti pomen naše telovadne organizacije, ko smo videli tako resen nastop gostov telovadcev iz drugih držav. Zato zanimanje tudi pri nas vedno bolj narašča. Potem smo se udeležili 22. avgusta tudi javne telovadbe na Trati v Poljanski dolini, 29. avgusta na Viču, a ta dan smo na svojo žalost spremili k večnemu počitku enega izmed najboljših članov, † br. Jos. Bitenc. Bil je tih fant, mirnega značaja, toda zelo navdušen za našo lepo orlovsko idejo. V zadnjih dneh na smrtni postelji je še vedno računal, na kateri javni telovadbi da bo že lahko zopet nastopil. Ko pa mu je jel pešati tudi razum, je izjavil staršem, »da je za njegov pogreb že vse naročeno in tudi fantje v krogih da pridejo, in sicer v torek«. Kakor v domači družini je napravila njegova smrt vrzel tudi v naši vrsti. Na svidenje, dragi brat, nad zvezdami! — Nadalje smo se udeležili po zastopstvu tudi sprejema ob vrnitvi br. Terseglava in naslednji dan ob pogrebu † Ivana Gostinčarja. Prisostvovali smo tudi prireditvi v Dravljah in obenem poslali dva zastopnika odseka z društveno zastavo v Radovljico. Dne 8. septembra smo šli na Dobrovo in 18. septembra na Ig. Slednjič smo se odzvali številno tudi klicu domovine na Koroško v varstvo interesov naroda. Obhajali smo tudi orlovske praznike s skupnim sv. obhajilom. — Poročili so se 4 bratje in sicer: naš dolgoletni tajnik Štefan Erman, bivši načelnik, podpredsednik Jožef Erjavec, Jožef Arhar in Jožef Živalič. Sedaj prihaja zopet zimska sezona z novim poslovnim letom; vidimo nove vaje, večje fantovske večere vršimo vsakih 14 dni, manjše tedensko. Obširnejši fantovski večer smo napravili 26. sept., ko je prišel k nam predavat vrnivši se bivši vojni ujetnik v Rusiji br. Franc Terseglav in predsednik O. Z. br. Jos. Pirc. Udeležilo se nas je nad 100 fantov in okrog 30 mož. Udeležujejo se tudi nedeljskega tečaja o zemljepisju in zgodovini Jugoslavije. Seje imamo tedensko. »Mladosti« imamo doslej 13, a s prihodnjim letom upamo številno naročnikov podvojiti ali celo potrojiti. Poslovno leto zopet zaključujemo z rednim občnim zborom, ki se je vršil v četrtek 14. oktobra in se pripravljamo na nove naloge.

